Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН. 18 май 1971 йил, сешанба ◆ № 111 (14.981). ◆ Баҳоси 2 тийин.

ЁРҚИН УФҚЛАР

КПСС XXIV СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

Ўзбекистон ССР мелиорация ва сув хўжалиги министри С. МАМАРАСУЛОВ билан суҳбат

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети «1971—1975 йилларда ерларни мелиорация қилишни янада ривожлантириш ва шу ерларни экиш учун ўзлаштириш чоралари тўғрисида» қарор қабул қилди. Унда республикамизда пахта ва шоли экиладиган ерларни суғоришни ривожлантириш, коллектор-зовур шохобчалари қурилишини тезлаштириш, янги беш йилликда Мирзачўл ва Шеробод даштларидаги ерларни суғориш ва ўзлаштиришни тамомлаш, бир неча йирик сув иншоотлари объектини қуриб тугаллаш вазифалари қўйилди. Шу муносабат билан мухбиримизнинг Ўзбекистон ССР мелиорация ва сув хўжалиги министри ўртоқ С. М. Мамарасулов билан қилган суҳбатини эътиборингизга ҳавола қилаётирмиз.

— Ўтган беш йилликда эришилган ютуқлар ҳақида, КПСС Марказий Комитетининг 1966 йил май Пленуми қарорлари қандай бажарилгани ҳақида сўзлаб берсангиз.

— Саккизинчи беш йилликда халқ хўжалигининг барча тармоқлари юқори суръат билан ривожланди. Бу борада КПСС XXIII съезди олдимизга қўйган улкан вазифалар муваффақиятли адо этилди. Ўтган беш йилликда республикамизда сув хўжалиги қурилиши кенг қулоч ёзди. Партия XXIII съезди ва КПСС Марказий Комитетининг май (1966 йил) Пленуми қарорларини амалга ошира бориб, кўплаб қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ва дон олиш имконини берадиган, ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилайдиган тадбирлар кўрилди. Ўтган беш йил ичида республикамиз сув хўжалиги қурилишига 1,5 миллиард сўмга яқин капитал маблағ сарфланди.

Шу даврда 230 минг гектарга яқин янги ерлар ўзлаштирилди. 400 минг гектар ернинг мелиоратив ҳолати яхшиланди. 480 минг гектар майдондаги суғориш системаларини сув билан таъминлаш қуввати оширилди. 260 минг гектардан кўпроқ ер капитал планировкадан чиқарилди. Мирзачўл ва Қарши даштларида, шунингдек Амударёнинг қуйи қисмида шоли экиладиган ерларга сув хўжалиги қурилиши бўйича 400 миллион сўмдан кўпроқ капитал маблағ сарфланди. Фақат Мирзачўлнинг ўзидагина 170 минг гектар ер фойдаланишга тайёрлаб берилди.

Қисқаси, республикамизда мелиорация ва сув хўжалигини ривожлантириш борасида ҳеч қачон бу даражада ва бу кўламда улкан иш олиб борилмаган эди.

— Бу соҳада кейинги вақтларда қандай прогрессив методлардан фойдаланилди?

Ўтган беш йилликда республикамизда суғориш системаларидан фойдаланиш яхши йўлга қўйилди. Фақат кейинги тўрт йил ичидагина гидротехник иншоотлар 2500 тадан ортиқ кўпайди.

Катта Фарғона канали, Шоҳрут каналлари, Каттақўрғон сув омбори ва бошқа йирик объектларда автоматика ва телемеханика қўлланилмоқда. Сув тақсимлаш учун кўпгина янги мослама ва асбоб-ускуналар яратилди.

— Республикамизда партиямизнинг XXIV съезди шарафига қандай йирик иншоотлар қурилиб, ишга туширилди?

— КПСС XXIV съездини республикамиз мелиораторлари ва ирригаторлари ҳам қувончли ютуқлар билан кутиб олишди. Аму — Бухоро машина каналининг биринчи навбати, Зарафшон дарёсида Шофиркон узели, Норин дарёсида гидроузел, Сурхондарёда Занг гидроузели фойдаланишга топширилди. Хоразмда Туямўйин канали қурилди. Шунингдек, Фарғонада Каркидон ва Қашқадарёда Пачкамар сув омборлари ишга туширилди. Косонсой сув омборининг ҳажми 165 миллион куб метрга етди. Каттақўрғон сув омбори ҳажми оширилди.

Фарғона водийсида секундига 200 куб метр сув ўтказадиган катта Андижон канали қурилиши ниҳоясига етказилди. Суғориладиган ерлар ҳолатини яхшилаш мақсадида бир неча йирик коллекторлар бунёд этилди. Ўтган беш йилда ана шундай йирик иншоотларнинг ишга туширилиши натижасида республикамизда суғориладиган майдонлар 2 миллион 800 минг гектарга етиб қолди. Суғориш системаларида сув таъминоти, ерларнинг мелиоратив ҳолати анча яхшиланди. Булар ҳаммаси серқуёш республикамизда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари, айниқса пахта етиштиришни кўпайтиришда катта роль ўйнайди.

— Солижон Мамарасулович, бу ютуқлар ҳаммамизни қувонтиради. Энди республикамиз ирригаторларининг тўққизинчи беш йилликдаги режалари ҳақида гапириб берсангиз?

— Республикамизда ерларни мелиорация қилиш борасида КПСС XXIV съезди Директиваларида асосий кўрсатмалар берилган. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «1971 — 1975 йилларда ерларни мелиорация қилишни янада ривожлантириш ва шу ерларни экиш учун ўзлаштириш чоралари тўғрисида» қабул қилган қарори биз учун дастуруламал бўлиб қолади. Ҳеч шубҳа йўқки, қарорда қўйилган асосий вазифаларнинг бекамикўст амалга оширилиши қишлоқ хўжалигини юксалтиришга ва деҳқончилик ҳамда чорвачилик маҳсулотларини етиштиришни кўпайтиришга катта ёрдам беради. Янги тўққизинчи беш йилликда Қарши даштида, Мирзачўл, Сурхон — Шеробод чўлида ва Қорақалпоғистон АССРда катта ҳажмда иш олиб боришимиз керак. Андижон сув омбори ва Туямўйин гидроузели қурилишини тезлаштиришимиз зарур. Камида 600 минг гектар майдонда ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилашимиз, ер шўрини ва захини йўқотиш ишларини кенг қулоч ёздиришимиз лозим.

Бу беш йилликда министрлик системасидаги барча ташкилотлар коллективлари 2025 миллион сўмлик капитал маблағ ўзлаштиришлари кўзда тутилмоқда. Шу жумладан 1518 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишлари бажарилиши керак. Бу ўтган беш йилликдагига нисбатан салкам 3 баравар кўпдир. Республикамизда 465 минг гектар янги ерлар ўзлаштириш, 600 минг гектар ернинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, 500 минг гектар ерда сув таъминотини ошириш белгиланган.

Фарғона водийсида Ғовасой ва Чодак, Қашқадарё областида Гисарак, Сурхондарё областида Хўжаипак сув омборлари қурилиши бошланади. Сув хўжалиги министрлиги ташкилотларининг ўз кучлари билан бажарадиган пудрат ишлари ҳажми 1975 йилда 1971 йилга нисбатан икки ярим баравардан зиёд ортади. КПСС XXIV съезди Директиваларида таъкидланганидек, қурилиш ташкилотларининг ремонт-эксплуатация базасини ривожлантириш, қурилиш материаллари ишлаб чиқариш корхоналарини кенгайтириш, қурилиш муддатини қисқартириш борасида кўпгина тадбирларни амалга оширамиз. Сув хўжалиги қурилишини индустрлаш даражаси ҳам янги беш йилликда кескин оширилади. Йиғма темир-бетон, ёғочни қайта ишлаш заводлари қурилади. Шунингдек, янги беш йилликда мураккаб ирригация системаларидан фойдаланиш хизмати ҳам яхшиланади. Ҳозир республикамизда насослар воситасида 500 минг гектардан кўпроқ ер суғорилмоқда. Беш йиллик охирига бориб насослар билан суғориладиган майдон икки ҳисса кўпаяди. Тик дренаж кенг тараққий этади. Бу ерларни мелиорациялашнинг қудратли воситасидир. Янги беш йилликда тик дренаж қудуқлари сони 1000 тага кўпаяди. Бу беш йиллик бизнинг соҳамизда ҳам ишлаб чиқаришга автоматика ва телемеханикани кенг қўлланадиган йиллар бўлиб қолади. Ирригация ва мелиорация соҳасига барча қимматли янгиликларни дадил олиб кириш ва уни жадал тараққий эттириш олдимиздаги энг муҳим вазифа ҳисобланади.

ФАН ВА ПАХТАЧИЛИК ИСТИҚБОЛИ

Халқ ҳаётининг энг муҳим, актуал масалалари доимо партиямиз ва ҳукуматимизнинг диққат марказида бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади. КПСС XXIV съезди [illegible]

Съезд пахта етиштиришни ривожлантириш масаласини муҳим проблемалардан бири, деб таъкидлади. [illegible]

[illegible] 4 миллион 660 минг тонна [illegible] 27,2 центнердан [illegible]

Чиндан ҳам кейинги йилларда [illegible]

Маълумки, кейинги йилларда пахтачиликнинг асосий душмани — вилт [illegible] Шу боисдан ҳам биолог олимларимиз вилтга қарши кураш соҳасидаги ўз фаолиятларини янада активлаштирмоқдалар. Бир қанча йўналишлар бўйича илмий ишлар олиб борилмоқда. Шулардан бири — вилт таъсирига чидамли янги навлар яратиш борасидаги изланишлар бўлиб, бу ишларнинг ижобий натижаси сифатида «Тошкент-1», «Тошкент-2», «Тошкент-3», «С-6030» ва бошқа тез пишар серҳосил пахта навлари яратилди.

Олимларимиз пахта териш машиналари унумини тубдан ўзгар- [illegible]

тириш, янги, интенсив самарадор [illegible]

[illegible]

Республикамиз партия ташкилоти ва ҳукумати пахтачиликни юксалтириш, пахтачилик соҳасида иш олиб бораётган илмий тадқиқот муассасалари фаолиятини янада яхшилаш учун, зарур бўлган ҳамма имкониятларни яратиб бермоқда. Илмий муассаса ҳамда хўжалик раҳбарлари, партия ташкилотларининг асосий бурчи шундан иборатки, улар фан ютуқларини ҳаётга тағин ҳам кўпроқ ва самаралироқ жорий этишга бутун кучларини сарфламоқлари зарур.

*

Янгиариқ районидаги Ленин орденли Охунбобоев номли колхоз чорвадорлари бу йил давлатга 100 тонна гўшт, 500 тонна сут, 84 минг дона тухум, 10 тонна жун ва бошқа чорвачилик маҳсулотлари сотишга аҳд қилганлар. Улар давлатга қоракўл тери топшириш планини аллақачон бажариб қўйдилар. Айниқса колхознинг тажрибали чўпонларидан Салай Жуманиёзов юксак кўрсаткичларга эришаётир. Суратда: (юқорида) чўпон Салай Жуманиёзов, Пастдаги суратда эса қўй-қўзилар яйловда.

К. Отаев фотолари.

(ЎзТАГ).

*

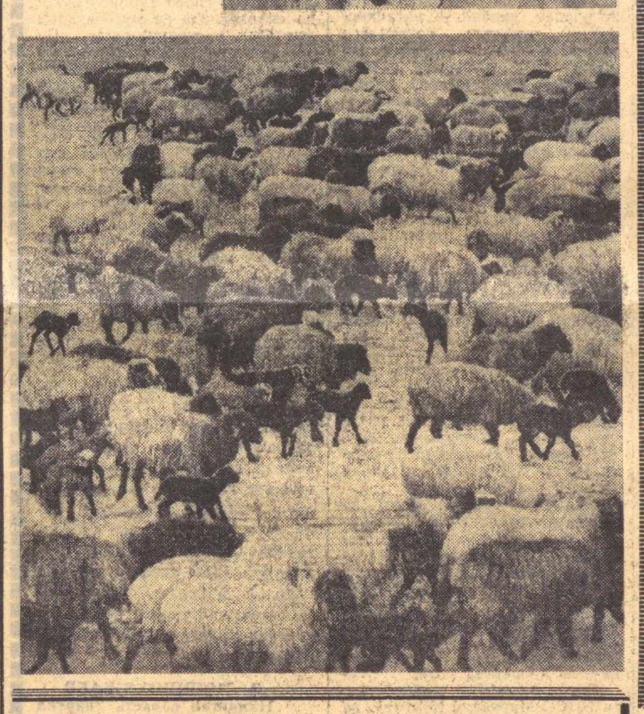

ПИЛЛА — ДАВЛАТГА

ЖАРҚЎРҒОНЛИКЛАРНИНГ МЕҲНАТ ҒАЛАБАСИ

Жарқўрғон район пиллачилари партия XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб, пилла тайёрлаш планини муддатдан олдин бажардилар. Қабул пунктларига 87 тонна пилла етказиб берилди. Районда ҳар бир қути қурт уруғидан ўрта ҳисобда 56 килограммга етказиб пилла олинди.

Район пиллачилари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, давлатга яна 10 тонна пилла топширишга ваъда бердилар.

(ЎзТАГ).

ЯРИМ ЙИЛЛИК ПЛАН ТАЙЁР

ГУЛИСТОН, («Совет Ўзбекистони» муҳбири). Область паррандабоқарлари ярим йиллик тухум тайёрлаш планини муваффақиятли бажардилар. Тайёрлов пунктларига 12 миллион донадан зиёд тухум етказиб берилди. Область хўжаликларида иккинчи ярим йиллик ҳисобига тухум тайёрлаш қизғин давом этмоқда.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Н. В. ИВАНОВ ВА П. Н. КОПЕЛИОВИЧГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН МАДАНИЯТ ХОДИМИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Республиканинг маданият муассасаларида узоқ йиллар ва самарали ишлаганлиги учун қуйидагиларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими» фахрий унвони берилсин:

Иванов Николай Владимирович — Муқимий номидаги Ўзбек Давлат музикали театри директорининг ўринбосари.

Копелиович Павел Наумович — Ўзбекистон ССРнинг хизмат кўрсатган давлат «Баҳор» халқ ракс ансамбли директори.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Р. САХИБОЕВ.

1971 йил, 17 май, Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

А. К. ГОРЕЛОВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН РАЦИОНАЛИЗАТОР» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Меҳнатни кўп талаб қиладиган ишларни механизациялашга доир бўлган, қурилиш материалларини анча тежашга имкон берган рационализаторлик таклифларини ишлаб чиқишда ва ишлаб чиқаришга жорий этишда актив қатнашганлиги учун «Средазуголь» комбинати бошлиғининг ўринбосари Анатолий Кузьмич Гореловга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган рационализатор» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Р. САХИБОЕВ.

1971 йил, 17 май, Тошкент шаҳри.

ЮКСАК ИШОНЧ

Ўзбекистонда сайлов олди йиғилишлари давом этмоқда. Бу йиғилишларда меҳнаткашларнинг коллективлари Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига номзодлар кўрсатмоқдалар.

Тошкент областидаги сайлов олди йиғилишларида республика Олий Совети депутатлигига қуйидагиларнинг номзодлари кўрсатилди: 58-Энергетика сайлов округидан Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти **Саъди Ҳасанович Сирожиддинов**, 63-Химия заводи сайлов округидан Чирчиқ электрохимия комбинатининг директори **Воҳид Қодиров**, 74-Пушкин сайлов округидан Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалиги министри **Эркин Турдиевич Шайхов**, 99-Гулистон сайлов округидан Оржоникидзе районидаги «Коммунист» колхозининг аъзоси **Карима Абдуллаева**, 79-Чорвоқ сайлов округидан Ўзбекистон ССР энергетика ва электрлаштириш министри **Азиз Ҳакимович Ҳамидов**.

Хоразм областидаги сайлов олди йиғилишларида Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб қуйидагилар тавсия этилди: 421-Саёт сайлов округидан республика «Правда Востока» газетасининг редактори **Николай Федорович Тимофеев**, 416-Янгибозор сайлов округидан Гурлан районидаги Куйбишев номли колхоз аъзоси **Сўна Матюсупова**.

Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига Сирдарё областидан қуйидагиларнинг номзоди кўрсатилди: 346-Малик сайлов округидан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети «Узсельхозтехника» Ўзбекистон бирлашмасининг раиси **Убайдулла Исомхонов**, 342-Мирзачўл сайлов округидан Мирзачўл районидаги «Партия XXIII съезди» совхозининг тракторчиси **Эргаш Анорбоевич Бакиров**.

Бухоро области меҳнаткашларининг коллективлари республика Олий Совети депутатлигига номзод қилиб қуйидаги кишиларнинг номларини айтдилар: 155-Шириғарон сайлов округидан Бухоро районидаги «Маданият» колхозининг аъзоси **Муборак Мажидова**, 162-Сармижон сайлов округидан Ғиждувон районидаги Энгельс номли колхоз раиси **Саттор Жабборов**.

Бухоро областида **173-Учқудуқ** сайлов округидан республика Олий Совети депутатлигига Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ташкилий-партиявий ишлар бўлими мудири **Георгий Михайлович Орлов** номзод қилиб кўрсатилди.

Қорақалпоғистонда меҳнаткашларнинг йиғилишларида Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари **Александр Александрович Юриц** — 445- **Тахтакўпир** сайлов округидан, Қорақалпоғистон область партия комитетининг иккинчи секретари **Борис Анатольевич Новицкий** — 433-**Ленин** сайлов округидан республика Олий Совети депутатлигига номзод қилиб тавсия этилди.

Бухоро область меҳнаткашлар коллективларининг сайлов олди йиғилишларида Ғиждувон районидаги «Ленинизм» колхозининг бригада бошлиғи **Муҳаббат Юсупова** — 160-**Улфатбиби** сайлов округидан, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Ўзбекистон телеграф агентлигининг директори **Ғайин Нажимович Нажимов** — 169-**Бўстон** сайлов округидан, Томди районидаги «Комумнизм» колхозининг бош чўпони **Идрис Давлетов** — **183-Томди** сайлов округидан Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатилдилар.

Самарқанд областидан Ўзбекистон ССР маданият министри **Анвар Марасулович Қўчқоров** — 264-**Кулчаби** сайлов округидан, Самарқанд область ижроия комитетининг раиси **Сиидор Ҳамроқулов** — 272-**Митон** сайлов округидан, Ўзбекистон ССР бинокорлик материаллари саноати министри **Петр Ильич Кавтаров** — 285-**Қўшработ** сайлов округидан, Пастдарғом районидаги Карл Маркс номли колхозининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **Жониқул Юсупов** — 289-**Пастдарғом** сайлов округидан, республика «Ҳақиқати Ўзбекистон» газетасининг редактори **Шавкат Ниёзов** — 293-**Улуғбек** сайлов округидан Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлигига номзод қилиб кўрсатилди.

Қашқадарё областида ўтказилган сайлов олди йиғилишларида СССР Қурилиш банки республика конторасининг бошқарувчиси **Камол Алиев** — 192-**Оқтош** сайлов округидан, Ўзбекистсон ССР пахта тозалаш саноати министри **Мирзаолим Иброҳимов** — 204-**Куякбой** сайлов округидан, Ғузор район партия комитетининг биринчи секретари Мамашо **Оллаёров** — 191-**Деҳқонобод** сайлов округидан, Яккабоғ районидаги «Правда» колхозининг аъзоси **Жангил Хусанова** — 216-**Қишлик** сайлов округидан республика Олий Совети депуталигига номзод қилиб кўрсатилди.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА СУҲБАТ

Польша Социалистик ёшлар союзи бош правлениесининг раиси Анжей Жабиньский бошчилигида Ўзбекистонда меҳмон бўлиб турган поляк ёшлар ташкилотлари делегациясини 17 майда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов қабул қилди.

Дўстона суҳбатда Ш. Р. Рашидов польшалик меҳмонларга Ўзбекистон ССР экономикаси ва маданиятининг ривожланиб бораётганлиги тўғрисида, республика партия ташкилотларининг комсомолга раҳбарлик қилиш, ёшларни коммунистик руҳда тарбиялаш борасида тўплаган тажрибаси ҳақида гапириб берди.

Суҳбатда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Г. Ломоносов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретарлари И. Г. Анисимкин, О. У. Салимов, Ўзбекистон комсомоли Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Ғофуржонов қатнашдилар.

Учувчиларнинг жанговар топшириқларни муваффақиятли бажариши техниканинг шайлигига, жумладан ундаги хилма-хил приборларнинг созлигига боғлиқ. Коммунист, инженер-лейтенант А. Аҳмедов прибор ускуналари бўйича энг яхши мутахассисдир. Суратларда: А. Аҳмедов (юқорида) ва жанговар ва сиёсий тайёргарлик аълочиси сержант Б. Абдулхаиров.

А. Асанов фотолари.

*

Н-қисмдан лейтенант Малиновский юборган бу фотосуратда КПСС XXIV съезди делегати, Чирчиқдаги ўтга чидамли ва қийин эрийдиган металлар комбинатининг директори Воҳид Ҳайдаров ўзбекистонлик ҳарбий хизматчилар билан суҳбатлашаётгани тасвирланган. Съезд делегати солдатларга партиямизнинг катта анжумани ҳақидаги таассуротларини гапириб берди.

МАРДЛИК — МАНГУЛИК

КЎЗИМ ЎНГИДА

Муаммолар учрар ҳаётда,
Учраб турар баъзан чигиллар.
Мени эса,
Қийнар шу пайтда
Армон билан ўтган йигитлар.
Ҳамшаҳарим
Собир
Раҳимов
Пионерлар ичра
Чол бўлиб,
Ёқмасмиди гулханга олов!
Боқмасмидим унга
Лол бўлиб!..
Мен-ку майли...
Тўққизинчи Май
Шарофати билан яшадим.
Аммо, у-чи...
Қон кечди тинмай,
Кўрмай кетди зафар нашъасини...
Ғалаба-ку...
Қалбида эди,
Аммо,
Тўққизинчи Май
Келмай
У: «Алвидо, алвидо...» —деди,
Инграмай
Ва
Қадди букилмай.
Тўққизинчи майнинг
Тўққизлигини,
Қон,
Оловдан йўғрилган Нуқта
Эканини,
Азизлигини
Қандай билар
Собир... Тупроқда!..
Муаммолар учрар ҳаётда,
Учраб турар баъзан чигиллар.
Мени эса,
Қийнар шу пайтда
Армон билан кетган йигитлар.
Бош қўйдилар
Қонли урушда,
Хабарсиздир улар —
Бугундан...
Ойга учиш,
Ўтин ёришда
Улар ўтар кўзим ўнгидан!

Юсуф ШОМАНСУР.

МУҚАДДАС БУРЧ

АРМИЯ ВА ХАЛҚ БИРДАМ

Она-Ватанни, инсониятнинг порлоқ истиқболи—коммунизм учун курашаётган совет кишиларининг тинчлигини ва хавфсизлигини таъминлаш ҳар биримизнинг муқаддас бурчимиздир. Буни бизга Улуғ Ленин васият қилган.

Владимир Ильич, ҳар бир революция ўз ғалабаларини ҳимоя қилишни билиши керак, деган эди. У, ватанпарварликни, ўзининг жонажон мамлакатига меҳр-муҳаббатни кишининг энг чуқур ҳиссиётларидан биридир, деб атади. Буюк доҳий Совет давлатининг мудофаа қувватини тинмай ошириш, душманга қақшатқич зарба беришга доимо тайёр туришни таълим берди.

«Умумий ҳарбий мажбурият тўғрисида»ги янги Қонун маҳаллий партия, совет, комсомол ва жамоат ташкилотлари, хўжалик ва муассасаларнинг раҳбарлари, ҳарбий комиссариатлар зиммасига ғоят масъулиятли вазифалар юклади. Унда ёшларни ҳарбий хизматга тайёрлаш вазифалари белгиланган.

Область партия комитети ёшларни ҳарбий ватанпарварлик руҳида тарбиялаш ишида В. И. Ленин васиятларига, Коммунистик партия кўрсатмаларига амал қилмоқда. Ҳарбий-ватанпарварлик тарбиясининг турли усулларидан фойдаланилаётир. Юртдошларимизнинг гражданлар уруши, босмачиликка қарши кураш, Улуғ Ватан уруши майдонларида кўрсатган қаҳрамонликлари кенг меҳнаткашлар оммаси, айниқса ёш авлод ўртасида оммалаштирилмоқда. Бу тарихий курашларнинг иштирокчилари йиғилишлар ва учрашувларда ўз хотираларини сўзлаб бермоқдалар.

Ҳарбий-тарихий саналар ва байрамларда ҳарбий ватанпарварлик темасига доир лекция ва суҳбатлар уюштирилади, революция ветеранлари, гражданлар ва Улуғ Ватан уруши қатнашчилари билан учрашувлар ўтказилади. Ўтган йили Наманган медицина билим юрти студентлари Ғалаба куни шарафига ўтказган тантанали кечада Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари М. Фаёзов, Ф. Йўлдошев, А. Раҳимов, М. Мингбоев, С. Адашев ўртоқлар қатнашдилар. Ветеранлар ёшларга ўзларининг Ватан озодлиги ва мустақиллиги йўлида олиб борган жанговар курашлари ҳақида сўзлаб бердилар ҳамда уларни боболар, ота-оналар, акаларининг революцион ва жанговар традицияларига содиқ бўлишга чақирдилар.

Меҳнаткашларни, хусусан ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялашда 1969 йилнинг февралида областимизда ўтказилган «Жанговар шуҳрат ҳафталиги» алоҳида аҳамиятга эга бўлди. «Жанговар шуҳрат ҳафталиги» анъаналари ўтган йили ҳам давом эттирилди. Март ойида биз Улуғ Ватан урушининг иштирокчиси генерал-полковник Шманов ва Совет Иттифоқи Қаҳрамони генерал—майор Голубовларни областимизга таклиф этдик. Ҳурматли меҳмонлар Наманган шаҳрида, Учқўрғон районида, Чуст ва областнинг бошқа жойларида бўлишиб, меҳнаткашлар билан қизиқарли учрашувлар ўтказдилар.

Кейинги йилларда партия ва комсомол органлари, жамоатчилик ташкилотлари ёшларни ҳарбий ватанпарварлик руҳида тарбиялашда бирмунча самарали тажрибалар тўпладилар. Ўрта мактабларда ташкил этилаётган ёш армиячиларнинг «Зарница» ўйинлари, айниқса, кенг тус олди. Наманган шаҳридаги 34- ва 42-мактаблар ёш армиячиларининг батальонлари республика «Зарница» ўйинлари мусобақаларида икки йил кетма-кет биринчи ўринларни эгалладилар. Наманган районидаги 73-мактабда тузилган «Барс» отряди жанговар революция ва шуҳрат йўллари бўйлаб ўнлаб походларга чиқди. Отряд уруш ва шонли меҳнат қаҳрамонлари тўғрисида шу кунларгача маълум бўлмаган қимматли материаллар тўплади. Ўзбекистонда Совет ҳокимиятини ўрнатиш учун актив курашчилардан бири, бу йўлдаги жасорати учун қўмондон М. В. Фрунзе томонидан орден билан мукофотланган Эргаш Мирмаҳмудов, Наманган районидаги биринчи ўқитувчилардан, қаҳрамон комсомол аъзоси Каримжон Раҳимов, гражданлар ва Улуғ Ватан урушининг иштирокчиси Толибжон Ҳамдамовларга доир маълумотлар бунга мисол бўла олади. Областнинг ҳамма районларида бўлғуси жангчилар учун университетлар ташкил этилган.

КПСС Марказий Комитетининг «ВЛКСМ 50 йиллиги ва ёшларни коммунистик руҳда тарбиялаш тўғрисида»ги қарорида, ВЛКСМнинг XVI съезди резолюциясида комсомол ташкилотларининг тарбиявий, шу жумладан, ҳарбий — ватанпарварлик тарбияси соҳасидаги вазифалари аниқ кўрсатиб берилган. Бу, ёшларни сиёсий жиҳатдан чиниқтириш, марксча-ленинча билимлар билан қуроллантириш, совет халқининг революцион, жанговар ва меҳнат анъаналари руҳида тарбиялашда муҳим роль ўйнайди. Область комсомол ташкилотлари ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялашда диққатга сазовор ишларни амалга оширмоқда.

Областимизда ёшларни совет ватанпарварлиги, армия ва флотга муҳаббат руҳида тарбиялаш бобида ҳам бир қанча тадбирлар белгиланяпти. Бу ўринда Наманган шаҳар комсомол комитети фаолияти мақтовга лойиқдир. Шаҳар комсомол комитети, шаҳар ҳарбий комиссарияти ва ДОСААФ комитети билан ҳамкорликда мактабларнинг ўқувчилари ўртасида катта тарбиявий ишларни йўлга қўйганлар.

Маҳаллий партия, совет ва жамоатчилик органлари, комсомол ташкилотларининг биргаликда иш олиб бораётганликлари қувончли самаралар бермоқда. Шуни айтиш кифояки, 1969 йилда армия сафига чақирилган ёшларнинг 70 проценти комсомол аъзоларини ташкил этган бўлса, ўтган йили бу рақам 94 процентга ўсди.

Область ҳарбий комиссариати КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Аҳоли ўртасида ҳарбий ватанпарварлик тарбиясини янада яхшилаш тўғрисида»ги қарори ва «Умумий ҳарбий мажбурият тўғрисидаги» Қонун қабул қилинганидан кейин партия, совет ҳамда комсомол ташкилотларига суянган ҳолда сиёсий-тарбиявий ишларни ҳар қачонгидан қизитиб юборди. Бу соҳада Чуст бирлашган ҳарбий комиссариати ва Наманган шаҳар ҳарбий комиссариатларининг иши ўрнак бўларлидир. Бу ерларда ёшлар ўртасида мудофаа, Совет Қуролли Кучларининг жанговар анъаналарига бағишланган қизиқарли лекция ва суҳбатлар уюштириш одат тусига кириб қолган. Колхозларда, мактабларда, муассаса ва ташкилотларда меҳнат ҳамда уруш ветеранлари, Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари билан мунтазам равишда учрашувлар ўтказилади. Чақирилувчи ёшларга, жангчиларнинг ота-оналарига, улар ишлаган ташкилотларга ҳарбий қисм командирларидан келган хатлар ўқиб берилади. Чақирилувчилар слётлари ўтказилади.

Совет Қуролли Кучлари сафига тайёрланаётган ёшлар жисмонан чиниқишлари, ҳозирги замон ҳарбий техникасини эгаллашлари учун ҳам алоҳида эътибор беріляпти. 1969 йилда «Ватан мудофаасига тайёр» шиори остида область спартакиадаси ўтказилди. Эндиликда ҳар хил спорт турлари бўйича спартакиада ва мусобақалар мунтазам уюштирилмоқда. Бу эса ёшларимизнинг жисмонан чиниқишларига ёрдам бермоқда. Чунончи, 1968 йилда армия сафига жўнаб кетганларнинг 93 проценти «ГЗР» значогига норма топширган бўлса, 1969 йилда бу рақам 98 процентга чиқди. Разрядчи-спортчилар сафи эса 66 процентдан 92,6 процентга кўтарилди. 1970 йилда бу кўрсаткичлар янада ошди.

Область, шаҳар ва район партия комитетлари, меҳнаткашлар депутатлари область, шаҳар, район Советларининг ижроия комитетлари «Умумий ҳарбий мажбурият тўғрисида»ги Қонуннинг ҳаётга тўла татбиқ этилиши масаласига ҳар доим жиддий эътибор бермоқдалар. Область партия комитети секретариатида, область ижроия комитети сессияларида янги Қонуннинг қандай бажарилаётганлиги мунтазам муҳокама қилиняпти. Бу тадбирлар ўз навбатида Совет Қуролли Кучлари учун ҳар тарафлама етук кадрлар тайёрлаш, ҳарбий-ватанпарварлик тарбиясини янада кенгроқ йўлга қўйишга имкон бераётир.

Э. ПОШШОХЎЖАЕВ,
Наманган область партия комитети бўлим мудири.

УЛУҒ ВАТАН УРУШИ ҚАҲРАМОНЛАРИ ИЗИДАН

ЖАСУР РАЗВЕДКАЧИ

1939 йилнинг кузида Тошкент яқинидаги Чалақозоқ қишлоғидан олти йигит Совет Армияси сафига чақирилди. Уларнинг орасида Тўлаган отанинг ўғли Туроб ҳам бор эди. Фарзандини армияга кузатаётган ота, шундай деди:

— Ватанимиз учун ҳалол хизмат қил, ўғлим.

Йигитларни бутун қишлоқ кузатиб қолди. Улар тушган поезд Белоруссия томон елдек учиб борарди. Қардош Белоруссия ерлари қандай гўзал. Туроб кенг ва бепоён ўрмону далаларга тўймай боқарди. Хаёли беихтиёр отаси томон учди. Унинг насиҳатини эслади...

— Отамнинг айтган насиҳатларини аъло даражада бажараман, — пичирлаб қўйди у.

Уруш. Туроб марказий фронтнинг танкчилар бригадасига қўшилиб разведкачи бўлиб хизмат қила бошлади. Танкчилар бригадаси фронтнинг энг оғир жанглар кетаётган участкаларида пайдо бўлар, душманга қақшатгич зарбалар берарди. Туробни биринчи Болтиқ бўйи фронтининг алоҳида разведкачилар ротасига юборишди. Бу ерда кўпгина жанговар операцияларни бажаришда қатнашди. Тўлаганов ҳақида фронт бўйлаб илиқ сўзлар тарқалди. Ҳамма унинг жасоратига қойил қоларди.

1942 йил. Белоруссиянинг Бобруйск райони учун шиддатли жанглар борарди. Немислар район территориясини ўраб олишганди. Жанг етти кун давом этди. Шу жангда Туроб алоҳида жасорат кўрсатди. У душман марраларига зимдан бориб постда турган фрицни қўлга олиб, штабга топширди. «Тил» қимматли маълумотлар берди. Бу хизмати учун жасур разведкачига Қизил Юлдуз ордени топширилди.

Гўзал Неман соҳилида жанг қизиб кетди. Солдатларимиз нариги қирғоқни ишғол қилишлари керак эди. Ниҳоят қирғоққа ўтилди. Душман чекинди. Шу пайт разведкачи ён томондан немисларнинг танкларни бостириб келаётганини кўриб қолди. Жангчи фурсатни қўлдан бермай танк сари эмаклай бошлади. Ана танкка ҳам яқинлашди. Қўлини баланд кўтариб граната улоқтирди. «Хинкел» ўт ичида қолди. Тўлаганов қолган икки танкни ҳам портлатиб юборди. Жангчининг бу жасорати ҳам муносиб тақдирланди. Унинг кўксини жанговар Қизил Байроқ ордени безади.

Бир куни Туроб Тўлагановни рота командири ўз ҳузурига чақирди. Командир стол устидаги харитага тикилганча жиддий қиёфада:

— Немислар шундай яқинимизда турибди. Уларнинг кучини аниқлаб олишимиз керак. Бунинг учун «тил» олиб келасиз, — деди ва стол устидаги компас ва хариталарни разведкачининг олдига суриб қўйди.

Жангчи топшириқни бажаришга киришди. Тун пардаси қуюқлаша бошлаганда у алоқа кабели бўйлаб йўлга чиқди. Ёмғир шивалаб турибди. У дадил ҳаракат қилиб ҳамон олға интиляпти. Унинг зийрак кўзлари бирдан алоқа симига бегона сим уланганига тушиб қолди. Немислар совет жангчиларининг сиридан хабардор бўлишга уринган шекилли. У симни шартта узиб ташлади. Разведкачи атрофга қулоқ солди. Немисларнинг шивир-шивири эшитилаётгандек бўлди. У товуш келаётган томонни мўлжалга олиб граната улоқтирди. Сўнг ўша томонга аста эмаклаб борди. Чуқурликда тўрт немис чўзилиб ётарди. Уларнинг атрофида эса радиопередатчик, алоқа аппарати ва бир қанча асбоб-ускуналар сочилган. У бу нарсаларни йиғиштириб қуролдошлари олдига келди. Бир неча кундан сўнг унинг кўксини учинчи даражали «Шуҳрат ордени» безади.

Улуғ Ватан урушидан сўнг Туроб Тўлаганов ўз она қишлоғига қайтиб келди. Қалб амри билан Сирдарёга кўчиб борди. У Сирдарё районидаги «Правда» колхози пахта майдонларида меҳнат қилиб республикамиз пахтакорларининг улкан хирмонига ўзининг муносиб улушини қўшмоқда.

О. ЭРГАШЕВ.

Солдат МАКТУБЛАРИ

ҲУРМАТ ҚОЗОНГАН ЙИГИТ

Қисмимизда Ургут районидаги Карл Маркс номли колхоздан Нематилла Нарзиқулов деган йигит хизмат қилади. У сержантлар мактабини битиргандан сўнг, бўлинма командирлигига тайинланди. Бўлинманинг жанговар ва сиёсий тайёргарликдаги муваффақиятлари учун унинг командири Нарзиқуловнинг ҳарбий унвони оширилди. Эндиликда у взвод командири ёрдамчисидир.

Нарзиқулов ўз бурчини виждонан адо этади. Бўлинма комсомол ҳаётида актив қатнашади. Шунинг учун ҳам ўртоқлари ва командирлар орасида катта ҳурмат қозонди. Аъло хизматлари учун командирлар унга ўн олти марта ташаккурнома эълон қилганлар.

Неъматилланинг отаси Нарзиқул Мустафоқуловга, онаси Адолат Жўраевага ажойиб фарзанд ўстирганликлари учун раҳмат айтамиз.

Газетангиз орқали бу йил Совет Армиясига чақириладиган йигитларга мурожаат қилмоқчимиз; Она-Ватанимизга Неъматилла Нарзиқулов каби хизмат қилингиз, жанговар ва сиёсий тайёргарлик аълочиси бўлингиз.

Г. ЕРМОЛОВ, рота старшинаси.

АЪЛОЧИЛАР САФИДАМИЗ

Биз, фарғоналик йигитлар Ватан олдидаги бурчимизни аъло даражада ўтамоқдамиз. Улуғ Ватан урушида мардлик, жасорат кўрсатган оталаримиз, акаларимиз биз учун ҳамиша намунадир. Жанговар ва сиёсий тайёргарликда илғор бўлишга ҳаракат қилмоқдамиз. Шунинг учун ҳам қисмимиз аълочилар сафидан ўрин олди. Айниқса оддий солдатлардан Ш. Болтабоев, М. Жўраев ва бошқалар ўзларига ишониб топширилган техникани пухта ўзлаштириб, юқори классли мутахассис бўлиб етишдилар.

Ж. ҲАМДАМОВ.

УСТОЗ

Оддий солдат, комсомол аъзоси Бекпўлат Ниёзов актив жамоатчилиги, ишбилармонлиги билан ўртоқлари орасида обрў қозонди. Бинокор солдат Б. Ниёзов кунлик нормасини 103—105 процент бажаради. Шу билан бирга ўз касби сирларини ёш ҳарбий қурувчиларга эринмай ўргатади. Яқинда унга ефрейтор ҳарбий унвони берилди.

Т. НОРОВ, оддий солдат.

ИККИ ЛАВҲА

Адҳам РАҲМАТ

Октябрь революциясининг биринчи йилларидаёқ ўзбек халқининг юзлаб фарзандлари қўлга қурол олиб, Ўрта Осиёда ва гражданлар урушининг бошқа фронтларида Октябрь ғалабаларини ҳимоя қилишда актив иштирок этдилар. Болалигидан хўрлик ва очлик нималигини бошидан ўтказган, бойлар қўлида қулдек ишлаган Ҳайдар Ҳамидов ҳам Қизил Армия сафига кириб, гражданлар урушида қатнашган баҳодир ўзбек фарзандларидан бири эди.

1926 йилда ёш жангчи ҳарбий санъат сирларини пухтароқ ўрганиш учун Тошкентдаги В. И. Ленин номли ҳарбий мактабга киради. Бу ерда рус йигитлари билан бир қаторда ўзбек, тожик, қозоқ, қирғиз ва туркман йигитлари ҳам таълим оладилар.

Машғулот кунларининг бирида Ҳайдар билан Тўрабек «Максим» пулемётининг қисмларини ўрганишарди. Бирдан Тўрабек Ҳайдардан сўраб қолди:

— Чавандозликни, қиличбозликни, милтиқ ва пулемётдан отишни мендан кўра яхши ўрганиб олдинг. Бунча жон куйдирмасанг, командир бўлиб кимга қарши курашмоқчисан?

— Кимга қарши курашардим, сен билан менга озодлик берган Шўролар ҳукуматини ҳимоя қиламан-да. Хўш, ўзингчи? Сен кимга қарши курашмоқчисан?

— Мен ҳам ўз душманларимга қарши курашаман.

Ҳайдар Тўрабекнинг жавобидан таажжубланиб, унга тикилди.

— Ўз душманинг ким?

Тўрабек ўқ ленталарини жойлар экан: «Мактабни тамомлайлик, кейин кўрарсан!» деди-да, ўрнидан туриб кетди.

Тўрабек 1928 йилда ёзги таътилга кетганча мактабга қайтиб келмади. Унинг номига ёзилган хатлар ҳам жавобсиз қолди.

1929 йил августида ҳарбий мактабни битирганларни кузатиш маросими бўлди. Ўзбек йигитларидан Ҳайдар Ҳамидов, Маҳмуд Қосимов, Абдували Собиров, Олимжон Аҳмедовлар Ўрта Осиё чегара қўшинларида хизмат қилишга юборилди. Ҳайдар Ҳамидов взвод командири қилиб тайинланди.

Ўш ва Ўзган атрофлари нотинч. Жонибек қозининг босмачилари, Мати мингбоши ва Юсуфбой қозининг каллакесарлари ҳужум қилар, қишлоқларни талар эди. Кунлардан бир кун Жонибек қози 150 йигити билан Қизлар довонидан ошиб, чегарадан ўтишга ҳозирлик кўраётгани тўғрисида хабар олинди. Ҳайдар Ҳамидов каллакесарлар йўлини тўсиш учун Қоратош довонига пистирма қўйди.

Иккинчи куни тонг отарга яқин босмачилар кўринди. Улар Шайтон кўприкка яқинлашганида отряд жангчилари ўт очди. Ёрдамга етиб келган Шопарашев отряди жангчилари мадади билан душман улоқтириб ташланди.

Ўша куни кечаси бир кўзи ожиз, чўлоқ қирғиз заставага Ҳамидовни сўроқлаб келиб, қўлига хат топширди. Ҳайдар хатни ўқиди-ю, аъзойи бадани титраб, кўзларида ғазаб ўти ёнди. Бу хат ҳарбий мактабда бирга ўқиган Тўрабекдан эди. Маълум бўлишича, Тўрабек жаллод қўрбоши Жонибек қозининг невараси бўлиб, у билан бирга экан. Тўрабек Ҳайдар Ҳамидовга таслим бўлишни таклиф этган эди.

Сарҳадларимизнинг даҳлсизлигини таъминлаш учун доимо ҳушёр турган посбонлар Жонибек қози ва невараси Тўрабек томонидан қилинган барча ҳужумларни қайтариб, уларга қақшатқич зарба бердилар. Ниҳоят, каллакесарлар чет элга кўчиб кетдилар. Орадан икки йил ўтгач, ота-бола яна ўзлари каби каллакесарларни тўплаб, чегарамизга хавф солишди. Ҳамидов командирлик қилган застава жангчилари биринчи тўқнашувдаёқ душманни тор-мор келтирдилар. Хоин Тўрабек командирнинг отган ўқидан ер тишлади.

Ҳайдар Ҳамидов жанубий чегараларимизнинг даҳлсизлигини таъминлашда кўрсатган жасорати учун жанговар Қизил Байроқ ордени билан мукофотланган эди.

Улуғ Ватан уруши бошланганда коммунист Ҳайдар Ҳамидов Украинанинг Дубно шаҳрида, Киев ҳарбий округининг ўқчи дивизиясида хизмат қиларди. Урушнинг биринчи кунида Ҳамидов хизмат қилган қисм Острого шаҳрига келиб мудофаа маррасини эгаллади. 24 июнда босқинчилар Дубнони эгаллаб, Острого томон кела бошладилар. Шу шаҳар бўсағасида қисмларимиз душманга қаттиқ қаршилик кўрсатди. Босқинчиларнинг кетма-кет мадад кучлари ташлашига қарамай, фашистлар ҳужуми тўхтатиб қўйилди. Мана шу шиддатли жангда майор Ҳайдар Ҳамидов оғир ярадор бўлди.

Госпиталда даволаниб чиққач, Фрунзе номидаги ҳарбий академияга ўқишга юборилди. Ўқишни муваффақиятли тугаллагач, уни гвардиячи ўқчи полкка командир қилиб тайинладилар.

147-дивизиянинг ўқчи полки 1944 йилнинг бошларида мудофаа жангларидан сўнг Шепетовканинг Шарқи-жанубида ҳужумга ўтди ва Грецев шаҳрини эгаллади. Шундан сўнг Ҳамидов ўз қисмини Гупча қишлоғининг шимолий томонига тўплади. Гупчани эгаллашнинг иложи бўлмади. Душман қаттиқ қаршилик кўрсатарди. Ҳамидов бир неча бўлинмани душманнинг ён ва орқа томонидан ўтказиб, ярим кечада қуққисдан ҳужум бошлади. Орқадан ва ён томонлардан зарбага учраган душман саросимага тушиб қолди. Фашистларнинг 24- артиллерия полки штаби тор-мор қилинди. Залесье ва Гупча қишлоқларида гитлерчиларнинг 300 дан ортиқ солдат ва офицерлари қириб ташланди. Қурол-яроғ ортилган 17 арава, бир неча пулемёт, 8 тўп, 13 миномёт ва радиостанция ўлжа олинди.

Ана шу операцияда жасорат кўрсатгани ва ҳарбий маҳорати учун полк командири гвардиячи подполковник Ҳайдар Ҳамидов жанговар Қизил Байроқ ордени билан мукофотланди.

1944 йилнинг июль ойида Ҳайдар Ҳамидов командирлик қилган Александр Невский орденли полк Галич шаҳрининг жанубида Днестрни кечиб ўтиб, душманни изма-из Калуш шаҳри томон қувиб кетди. Душман жанг билан чекиниб борарди. Полк кечқурун Вистраки қишлоғига етиб бориб, душманга ён томондан зарба берди. Кечаси полк актив ҳаракат қилишга ҳозирлик кўрди. Тонг отиши билан қисқа, аммо даҳшатли жанг бўлди. Душман мудофааси ёриб ўтилди. Гитлерчилар жанг майдонида анчагина солдат ва офицерлари мурдасини қолдириб, чекинишга мажбур бўлди. Бироқ, моҳир командир Ҳамидов старший лейтенант Соловьев ротасини душман чекинадиган йўлни тўсиб қўйишга юборган эди. Натижада Гнилолика дарёсидаги икки кўприк ўртасида душман қуршаб олинди. Босқинчиларнинг катта бир тўдаси шу ерда тор-мор келтирилди.

Шу операцияни моҳирлик билан ўтказгани учун Ҳайдар Ҳамидов Александр Невский ордени билан мукофотланди.

Ўз ҳаётининг 30 йилдан ортиғини ҳарбий хизматга бағишлаган гвардиячи полковник Ҳайдар Ҳамидовнинг кўкрагини Ленин ордени, 4 та жанговар Қизил Байроқ ордени, Қизил Юлдуз ордени ва медаллар безаб турибди. Ўзбек халқининг азамат ва ботир ўғли, Коммунистик партиянинг содиқ солдати Ҳайдар Ҳамидовнинг ҳаёт йўли ана шундай ибратлидир.

Мутахассис маслаҳати

СУДАН ЎТИ

Ўзбекистоннинг суғориладиган районларида жамоат чорвачилигини ривожлантиришда серҳосил, тўйимли озуқабоп экинлар ҳисобланган беда, маккажўхори, оқжўхори ва лавлаги билан бир қаторда, судан ўти ҳам тобора кўпроқ майдонга экилмоқда. Бу ўтдан мўл дон, кўкат озуқа ва қуруқ хашак олиш мумкин. У қурғоқчиликка бардошли. Шу туфайли деҳқонлар судан ўтига қизиқиб қарашмоқда.

Судан ўти одатда 3-4 марта ўрилади. Натижада гектаридан 150 центнер қуруқ хашак, 10-20 ҳатто 30 центнердан ошириб дон олса бўлади. Кўкат ҳолида ўрилган судан ўтининг пояси тез қуриса ҳам, барглари тўкилиб кетмайди.

Ўзбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот институти томонидан Қува районидаги «Коммунизм» колхозида 1968—1969 йилларда ўтказилган тажрибалар натижасида молларга кўкат озуқа сифатида едириш учун экилган жавдар йиғиштириб бўлингач, унинг ўрнига экилган судан ўтини икки-уч марта ўриб, гектаридан 1000 центнергача кўкат озуқа олиш мумкинлиги аниқланди.

Колхозда 1968 йили жавдар ўриб олингач, ерни ҳайдаш олдидан гектарига 250 килограмм суперфосфат ва 85 килограмм соф азот солиниб, сўнг 25-28 сантиметр чуқурликда ҳайдалди. Шундан кейин ер бороналаниб, мола босилди. 11 июнда гектарига 50 килограммдан судан ўти уруғи сепилиб, оралиғи 60 сантиметр қилиб эгат олинди ва суғорилди. Экилган уруғ 8-9 кунда униб чиқди. Биринчи ўримгача экин уч марта суғорилди. 24 июлда ўтказилган биринчи ўримдаёқ гектаридан 533,5 центнердан кўкат озуқа ёки 79,9 центнердан қуруқ хашак олинди.

Биринчи ўримдан сўнг гектарига 250 килограммдан аммиакли селитра ва 100 килограммдан суперфосфат эгат орасига солиниб, суғорилди. Иккинчи суғоришдан кейин экин бошоқ чиқара бошлаганда 25 августда яна бир марта ўрилди. Бу сафар гектаридан 455 центнердан кўкат озуқа ёки 99,9 центнердан қуруқ хашак етиштирилди. Учинчи ўрим 21 октябрда ўтказилиб, гектаридан 168 центнердан кўкат озуқа ёки 27,7 центнердан қуруқ хашак олинди.

Худди шундай агротехника тадбирлари қўлланилганда 1969 йили ҳам кузги жавдар ўрнига 20 июнда экилган судан ўти 5 август ва 8 сентябрда икки марта ўрилганида гектаридан жами 1038 центнердан кўкат озуқа ёки 184 центнердан қуруқ хашак олинди.

Ўтган йили судан ўти шу райондаги Киров номли, «Социализм» ва «Ленинград» колхозларида ҳам экилиб, синаб кўрилди. «Коммунизм» колхозида бултур судан ўти икки марта ўрилиб, гектаридан 871,5 центнер кўкат озуқа олинган бўлса, «Ленинград» колхозининг тошлоқ ерларида икки ўримда гектаридан 626 центнердан кўкат озуқа, уруғлик учун ажратилган майдонининг гектаридан эса 7,5 центнердан уруғ ва 47 центнердан қуруқ хашак олинди.

Киров номли колхозда судан ўти уруғлик учун унумдор ерларга экилган эди. Унинг гектаридан 11,2 центнердан уруғ ва 62,4 центнердан қуруқ хашак олинди. «Социализм» колхозида судан ўти адир зонасига экилган эди. У қурғоқчиликка яхши чидади.

Бир гектар суғориладиган майдондан олинадиган судан ўти кўк поясининг ҳосили бошқа бир йиллик бошоқли дон ўсимликларига нисбатан анча кўп ва сифатлидир. Таркибидаги оқсил моддасининг миқдори жиҳатидан ҳам судан ўти бошқа бошоқли ўтлар ичида биринчи ўринда туради. Унинг таркибида 16,41 процент протеин, 28,34 процент тўқима, 2,93 процент мой, 42,94 процент азотсиз экстрактли моддалар, 9,38 процент кул мавжуд. Бу моддалар осон ҳазм бўлади. Судан ўтининг кўк поясини чорва моллари иштаҳа билан ейди ва нушхўрдга чиқармайди.

Экилган судан ўти уруғи униб чиққанидан сўнг, у нормал ривожланса, орадан 40 кун ўтгач бошоқ чиқара бошлайди. Ана шу пайтда уни биринчи марта ўриб олиш керак. Уруғлик учун экилган судан ўтини эса униб чиқанидан кейин орадан 95-100 кун ўтгач ўриш даркор. Бу вақтга келиб унинг дони қотади ва пояси сарғая бошлайди. Уруғлик учун экилган судан ўти пишгач дарҳол ўриб олинмаса, дони тўкилиб кетади. Ўрилган ўтнинг дони комбайндан чиққач, яхшилаб қуритилиши лозим.

Судан ўти ўсув даврининг узун-қисқалиги унинг навига, об-ҳаво ҳамда тупроқ шароитига боғлиқ. Судан ўтининг навлари кўп. Иттифоқимизда унинг «Краснодар-1967», «Днепропетровск-876», «Кинельск-90», «Одесская-25», «Черноморка», «Бродская-2», «Воронежский-3» ва бошқа навлари мавжуд.

Судан ўтидан тошлоқ ва қумлоқ, тупроғининг унумдорлиги пасайиб кетган ерларда мўл ҳосил олиб бўлмайди. У чорвачиликнинг озуқа базасини мустаҳкамлашда жуда катта роль ўйнайди. Шу туфайли бу озуқабоп экинни колхоз ва совхозларда кўпроқ майдонга экиб, ундан мўл ҳосил олинишини таъминлайлик.

А. ХОЛИҚОВ,
Ўзбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот институти ем-хашак етиштириш бўлимининг мудири, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

Х. ИБРОҲИМОВ,
институт илмий ходими.

СПАРТАКИАДА ТАНТАНАЛАРИ

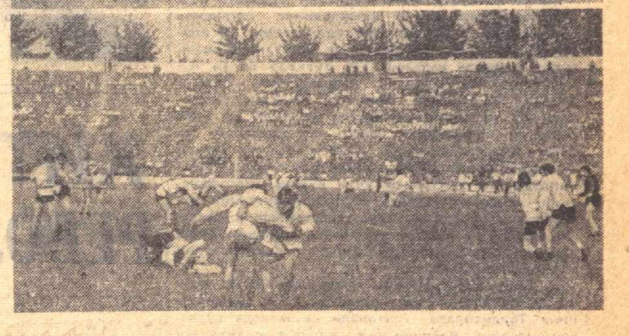

Суратларда: (юқоридан) қизлар спорт байрами намойишида, гимнастикачи Э. Саъдийнинг чиқиши ва самбочиларнинг ўзаро курашлари. **Т. КАРИМОВ** фотолари.

ОДОБ — ИНСОН ФАЗИЛАТИ

Ахлоқ мавзусида

Ҳар тарафлама баркамол, маънавий дунёси бой, ахлоқи пок, жисмоний жиҳатдан бардам кишини тарбиялаб вояга етказиш — мамлакатимизда коммунизм қуришдек ғоят буюк ва шарафли вазифанинг таркибий қисмидир.

«Инсоннинг ўзини ҳар томонлама камолотга етказмай туриб, — деди КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев партия XXIV съездида қилган докладида,— **коммунизм қурилишидек буюк ишни олға силжитиш мумкин эмас. Тегишли моддий-техника базасини вужудга келтирмай туриб, коммунизм қуриш мумкин бўлмаганидек, кишиларнинг маданияти, билими, ижтимоий онгини юксак даражага кўтармай туриб, уларни маънавий камолотга етказмай туриб коммунизм қуриш ҳам мумкин эмас».**

Ахлоқимиз принциплари жамиятимиз бахт-саодати йўлида астойдил меҳнат қилишни, киши-кишига дўст, ўртоқ, биродар ва ғамхўр деган принципга қаттиқ амал қилишни тақозо қилади.

Ахлоқ проблемаси жуда катта ва мураккаб масала бўлганлиги туфайли, бу мақолада одобга доир баъзи фикрлар, ҳаётда учрайдиган айрим ҳодисалар ҳақида мулоҳазаларни баён қилмоқчимиз.

Ахлоқ қоидаларининг кўпи ҳуқуқ қоидаларидек қонунлаштирилмаган, яъни мажбурий кучга эга эмас. Аммо ҳозирги вақтда, коммунизмга томон бораётган шароитимизда, асрлар давомида таркиб топган ва ривожланган халқнинг прогрессив одоб қоидалари, социалистик воқелигимиз даъват этган янги ахлоқ принципларининг ижтимоий роли ва тарбиявий кучи жамиятимиз ҳаётида кундан-кунга ошиб бормоқда.

Коммунистик ахлоқ ва одобнинг ажойиб талаб ва қоидаларига жамиятимиз аъзолари ўз ихтиёрлари, юрак амри билан, зарурат тарзида амал қиладилар, риоя қилмайдиганлари эса ўз-ўзидан жамоатчилик норозилигини, ғазабини қўзғотади.

Биз ёшларимизни одобли кишилар қилиб ўстирамиз. Уларни халқимиз ва қардош миллатларнинг ажойиб, гўзал анъаналари руҳида тарбиялаймиз.

Биз болаларимизни ёшлигиданоқ катталарни ҳурмат қилишга, кишиларга нисбатан хушмуомала бўлишга, ҳаётда софдиллик ва самимийликка, меҳнатсеварлик ва билим олишга ўргатмасак, келажак кишисини вояга етказа олмаган бўламиз.

Аммо, коммунистик ахлоқнинг зарур қоидалари ва талаблари баъзи оилада ота-оналар томонидан, мактаб коллективида, айрим ўқитувчилар томонидан яхши эътиборга олинмайди, унга ҳаётдаги шунчаки иккинчи даражали бир ҳол деб қаралади. Чунончи, ёш болалар, мактаб ўқувчилари, катталарни кўрганда салом бериш ўрнига кўпинча индамасдан ўтиб кетадилар, нега салом бермадинг десангиз, у менинг ўқитувчим эмас-ку, ёки у кишини мен танимайман-да, деб дағал жавоб ҳам берадилар. Буни бизнинг тарбия ишларимиздаги нуқсон десак бўлади. Бунинг, албатта, олдини олиш зарур.

Агар сенинг кўз олдингда бирон ожизроқ кишини хафа қилсалар, сен уни ҳимоя қилишинг керак. Ҳаёт неъматларидан сени баҳраманд қилган, билим ва тажриба ўргатган ўзингдан катта ёшдаги кишиларни ҳурмат, ўзидан кичик бўлганларга ғамхўрлик қилиш — совет кишисининг бурчидир. «Бурч, — деган эди революция шунқори Ф. Э. Дзержинский, — мажбурият эмас, зарурият, эҳтиёж, чуқур эътиқод, ҳаётнинг мазмунидир». Кишиларимизни ўз бурчларини ҳалол ва шараф билан бажаришга ўргатишда, уларнинг ажойиб хулқ-одобини ривожлантиришда ота-оналар, муаллимлар, пионер ва комсомол ташкилотлари зиммасига юксак масъулият юкланади.

Одам характери, психологияси, маданияти ёшлигидан таркиб топади. Шунинг учун ёш ниҳолларни кичкинтойлигидан бошлаб ростгўй, интизомли, ўзаро дўст ва аҳил, инсонга иззат ва мурувватли бўлиш руҳида парвариш қилиш, кейинчалик уларни жамиятимизнинг баркамол аъзолари қилиб ўстиришни осонлаштиради.

Баъзан шундай ҳодисалар учраб туради. Трамвай ёки троллейбусда ота-оналар жорий қилинган тартибдан фойдаланиш мақсадида болалар учун ажратилган жойда кексалар ёки аёллар ўтирган бўлса, гарчанд эҳтиёж бўлмаса ҳам, уларни турғизиб ўз болаларини ўтказадилар, бундай ҳоллар шубҳасиз одобдан эмас ва болаларнинг хулқига яхши таъсир кўрсатмайди.

Болалар ёшлигида ҳар бир нарсани тез қабул қиладиган бўладилар. Ҳаётда катталар, ота-оналар, ўқитувчилар болалар олдида доим тарбиячи бўлиб қоладилар. Шунинг учун улар болалар олдида айниқса одоб сақлаш, одамгарчилик, яхши фазилат ва маданият қоидаларига қаттиқ риоя қилмоқлари лозим. Ота-она ўз болалари олдида ҳурматли, ғамхўр ва дўст, шу билан бирга талабчан ва жавобгар шахсдир.

Институтни эндигина битирган ёш ўқитувчи синфга кириб баланд овоз билан, дарсини тугатиб, ҳали чиқиб кетишга улгурмаган кекса мураббий олдида «болалар синфни тез бўшатинглар, ҳозир мен шу хонада дарс бошлайман» дейиши одобсизликкина эмас, бу маданиятсизлик ҳамдир. Ўқитувчи, аввало тарбиячи, юксак одоб эгаси, маърифатпарвар, маданият ҳомийсидир. Кишиларимиздаги яхши сифатлар ўқитувчиларимизнинг қилган тинимсиз, беғараз, олижаноб меҳнатнинг ҳам самарасидир. Шунинг учун инсон ўз ҳаётида доимо таълим берган мураббийсини мўътабар инсондек сира унутмайди. Лекин баъзи ўқитувчиларимиз буни яхши қадрламайдилар, улар ўз устларида яхши ишламайдилар, ўзларининг ташқи кўринишларига гоҳо-гоҳо бефарқ қарайдилар, озода ва бежирим кийинмайдилар. Бундай ҳоллар бизнинг тарбиявий ишларимизга путур етказади. А. П. Чехов ҳақ сўзни айтган, «Инсонда ҳамма нарса: қиёфаси, кийими, қалби ва фикри ҳам гўзал бўлиши керак».

Одобли кишилар А. П. Чехов сўзи билан айтганда инсон шахсини ҳурмат қиладилар. Улар одатда уқувли, нозик табиатли, хушмуомала бўладилар. Улар ёлғончиликдан, сохталикдан оловдан қўрққандай қўрқадилар. Тарбияли киши бўлмоқ учун тинимсиз меҳнат, доимий ўқиш ва мутолаа қилиш, ирода... керак. Бунда ҳар бир дақиқа, ҳар бир соат қимматлидир.

Шунинг учун ёшларнинг катталарга кўрсатаётган иззатини кўрсанг, ота-оналар ҳурматини бажо келтираётган фарзандларига назар ташласанг, ёшларни жамоат ўртасида, коллективда нозик хулқи, эътиборли-маданий ҳаракатининг бевосита гувоҳи бўлсанг, уларни кунт билан илм, маърифат, техника, музика соҳиби бўлиш учун қилаётган ҳаракатларини тасаввур қилсанг, меҳнат жараёнида эришаётган ютуқлари билан танишсанг, кўнглинг ғоят хушнуд бўлади. Бизда қанча-қанча ёшлар фан соҳасида парвоз қилмоқдалар, ишлаб чиқаришни ривожлантиришда намуна кўрсатмоқдалар.

Яхши фикрлар гўзал ва олижаноб хулқни келтириб чиқаради ва ривожлантиради. Биз уйдами, кўчадами, ишдами кишиларга нисбатан оқибатли бўлмоғимиз керак. Инсонни қадрлашимиз ва уни севишимиз даркор. «Одам, — деган эди, — М. И. Калинин, — кишиларни севиши керак. Агар у кишиларни севса, яхшироқ яшайдиган, яъни қувноқ ҳаёт кечирадиган бўлади». Бунинг учун бизнинг тузумимизда барча имкониятлар мавжуд. Инсонни улуғлашни биз яшаб турган воқелик, бизнинг дунёқарашимиз ва идрокимиз, коммунистик ахлоқ, гражданлик бурчимиз талаб қилади.

Мен бир воқеанинг шоҳидиман. Бир кампир аёл дармони қуриганиданми ёки бетоблигиданми кўчадаги скамейкада дам ўтирар, дам туриб машина тўхтатишга ҳаракат қилар эди. Кўчада навбатчилик қилаётган милиционер келаётган «Волга» машинасини тўхтатиб шахсий машина эгасига «аёлни олиб кетинг» деб мурожаат қилди. Машина ҳайдовчи, мен сизга таксичи эмасман-ку, деб норозилик билдирди. Шунда навбатчилик қилаётган милиция ходими, сизни инсон бўлганингиз учун, виждонингизга умид боғлаб мурожаат қилган эдим, — деди. Дарҳақиқат, бу ҳодиса ҳар бир шароит ва муҳитда, уйда ва кўчада, иш жараёнида одамгарчилик бурчини қўлдан бермаслик, инсонга хос қоидаларнинг ўз ўрнига қўйиш кераклигини эслатади.

Одоб қоидалари хотин-қизларга нисбатан айниқса эътиборли бўлишни талаб қилади. Она, опа-сингил, аёллар одобли кишилар меҳри-муҳаббатидан, иззат-ҳурматидан доимо баҳраманд бўлишлари лозим. Ҳар бир халқнинг ўз илғор традициялари бўлгани каби, доғистонликларнинг аёлларни ҳурмат қилиш борасидаги урф-одати ҳам таҳсинга сазовордир. Уларда аёл кишига кўмаклашиш, йўловчи аёлнинг қўлида юки бўлса эркак кишининг албатта, ёрдам бериши одат тусига кирган. Эркак кишининг хотин-қизлар олдида елка ўгириб ўтириши, ёки баланд овоз билан гапириши ҳам одобсизликка киради.

Н. Г. Чернишевский шундай деган эди: «Аёллар эркаклар билан тенг ҳуқуқли бўлишлари керак. Узоқ вақтлар гаёқ бир томонга эгилган эди, уни тўғриламоқ учун иккинчи томонга кўпроқ букмоқ лозим. Менинг назаримда, ҳар бир андишали киши хотинини ўзидан юқори қўйиши шарт. Бу вақтинчалик устунлик келажакдаги тенг ҳуқуқлилик учун зарур». Шунинг учун оилада ҳам, ишда ҳам аёлларга, қизларга нисбатан одамгарчилик, одоб, маданият каби олижаноб хусусиятларни намоён қилиш, биз яшаб турган давр, илғор жамиятимиз моҳиятига ҳамоҳангдир ва монанддир.

Одоб, ахлоқ проблемалари, маданият, этика масалалари юзасидан муассасалар ва ташкилотларда, мактаб ўқитувчилари ва тарбия ходимлари орасида лекция ва суҳбатлар мунтазам уюштирилса, атоқли фан, маданият, адабиёт арбоблари билан учрашувлар ўтказилса жуда яхши бўлар эди.

Бу масалада газета, журнал, радио ва телевиденье ижодий ходимлари кўп ва эътиборга сазовор ишлар қилмоқдалар. Айниқса ахлоқ ва одобимизга зид нуқсон ва иллатлар телевидение орқали телеминиатюралар воситаси билан очиб ташланмоқда. Лекин, шу билан бирга кўпроқ ижобий роллар сиймосида, ўрнак бўларли кишиларимизнинг ишлаш ва маданий ҳаёт кечириши намуналар мисолида, В. И. Ленин сўзи билан айтганда, «Мамлакатнинг гули, унинг кучи, унинг келажаги бўлган» кишилар образи тимсолида кўпроқ телеэшиттиришлар кўрсатилса мақсадга мувофиқ бўлар эди.

Коммунистик жамиятнинг моддий-техника базасини яратиш, социалистик ижтимоий муносабатларни янада ривожлантириш каби буюк масалалар янги инсонни тарбия қилишдек мураккаб проблема билан ҳам чамбарчас боғлиқдир. Шунинг учун жамиятимиз тараққиёти ўзини онгли аъзоларидан гўзал одобли ва фазилатли, юқори маданиятли кишиларни вояга етказиш ва парвариш қилишни талаб қилади.

Ғ. НАЖИМОВ,
фалсафа фанлари кандидати.

СПОРТЧИЛАР БАЙРАМИ

Миллионлар мусобақасининг охирги босқичи ҳам бошланди. Ўтган якшанба катта спорт байрами куни бўлди.

Спартакиада иштирокчиларининг беллашувлари тонготардан авжга минди. Ҳар қайси районда «Ёш куч» соврини учун мактаб ўқувчиларининг енгил атлетикадан эстафетали мусобақалари ўтказилди. Спорт клублари, олий ва ўрта ўқув юртларининг физкультура коллективлари, техникум, корхона ҳамда муассасаларнинг вакиллари иштирокида шаҳар эстафетаси ҳам бўлди.

Босқичма-босқич зафар қучиб, финалда маҳоратларини намойиш этишга мушарраф бўлганларнинг юришлари—спорт байрами тантаналари В. И. Ленин майдонидан бошланди. Спорт ветеранлари, алвон галстуклари ҳилпираб турган пионерлар фахрий қоровулликда саф тортишган. Тошкент куранти бонги садолари таралади. Шундан кейин «Ленин — мангу барҳаёт» музика оҳанглари остида доҳий ҳайкали ёнига гулчамбарлар қўйилади.

Байрамдагидек безатилган марказий «Пахтакор» стадионига биринчи бўлиб байроқдорлар кириб келадилар. Уларнинг кетидан шаҳдам қадамлар билан республикамиз областларининг вакиллари ҳамда спорт жамиятлари ва физкультура ташкилотлари аъзоларининг намойишлари бошланади. Улар футбол майдонида саф тортадилар. Кейин парад бошлиғи — СССРда хизмат кўрсатган спорт мастери, хизмат кўрсатган тренер, моҳир акробатчи Мамадали Тожиев спартакиада ташкилий комитети раисига рапорт беради.

Ўзбекистон XV спартакиадаси ташкилий комитетининг раиси, республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосари М. Т. Турсунов мусобақа қатнашчиларини қизғин табриклаб, уларга катта ютуқ ва муваффақиятлар тилайди. Москвалик меҳмон — СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Физкультура ва спорт комитети раисининг ўринбосари В. А. Ивонин ўзбекистонлик спортчиларни табриклаб, Ватанимиз пойтахтида ўтадиган ҳал қилувчи мусобақаларга кўпроқ йўлланма олишларида уларга тилакдош эканлигини билдиради.

Спартакиаданинг очилишида Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Н. Ж. Худойбердиев, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари О. У. Салимов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Т. Н. Осетров ҳам иштирок этди.

«Ура!» садолари ва олқишлар остида республиканинг кўзга кўринган спортчилари Ўзбекистон ССР давлат байроғини кўтарадилар. Стадионга енгил машина аста кириб келади. Машинада қўлини баланд кўтарганча машъала тутиб келаётган йигит томошабинларга таниш. У — хизмат кўрсатган спорт мастери, классик кураш бўйича жаҳон чемпиони Рустам Казаков! У, Ўзбекистон давлат гимни садолари стадион узра янграётган бир пайтда «14 Туркистон комиссари» ҳузуридаги мангу машъаладан ўт олдириб келган олови билан пиллапоядан юқори кўтарилади.

Спартакиаданинг тантанали қисмидан кейин қизлар ва ўсмирлар ўртасида эстафетали югуриш мусобақалари, моҳир гимнастикачи, мамлакат терма командаси аъзоси Эльвира Саъдийнинг чиқиши бўлди. Акробатчи ва самбочи курашчилар маҳоратларини намойиш қилдилар. Мусобақа охирида эса, иккинчи лига футбол командаларидан Тошкент областининг «Политотдел» ҳамда Кировободнинг «Динамо» коллективлари ўзаро куч синашдилар. Мухлисларда катта қизиқиш уйғотган бу ўйин 3:1 ҳисобида динамочилар фойдасига ҳал бўлди.

Ҳ. НОСИРОВ.

ОЛМА ПИШ, ОҒЗИМГА ТУШ

Ғўза парваришидаги нуқсонлар

Баҳорнинг сўнгги ойлари ҳам ўтиб боряпти, ҳадемай ёз фасли бошланади. Шу муносабат билан биз Сурхон водийсида биринчи бўлиб чигит экишни тугаллаган Шеробод райони далаларида ишларнинг аҳволини кўздан кечиришга жазм этдик. Мўл ҳосил етиштиришнинг муҳим омили бўлган ғўзанинг дастлабки комплекс парваришини кўришга ошиқдик.

Машина кенг ва равон йўлдан боряпти. Узоқ-узоқларда Шеробод чўлининг яшил водийлари кўзга ташланади. Ҳадемай ястаниб ётган бепоён далага ҳам етиб келдик. Дастлаб ажиб манзарага дуч бўлдик. Катта йўлнинг чап томонидаги далаларда кўкка бўй чўзган ям-яшил ғўзаларни кўриб қувондик. «Бу Ленин номли колхознинг пайкаллари» деди шеригим. Мурғак, лекин бақувват ғўзалар кишининг кўнглини қувончга тўлдирди. Бир комплекс парвариш берилиб, озиқлантирилган ва қондириб суғорилган бу ғўзалар чин барг чиқара бошлаган. Яшил квадратлар ер юзини безаб ва қоплаб ётибди.

Бироқ, худди шу пайкалнинг рўпарасида йўлнинг ўнг томонидаги Киров номли колхоз далаларида бирор туп ниҳол кўзга ташланмайди. Ҳамма ер қизариб, қуруқ кесак бўлиб ётибди. Карта ўртасида ўқариқ олаётган уч киши кўзга ташланди. Биз уларга қараб юрамиз, йўл-йўлакай нами қочиб қақраб ётган гиёҳсиз ернинг бағрини титкилиб кўрамиз. Қўлимизга илашиб чиққан чигитга назар ташлаймиз. Улар омбордагидек қуриб турибди.

Ўқариқ олаётганлар сувчилар экан.

— Чигит қачон экилган эди, — сўрадик бош сувчи Мамадқобил Зиёевдан.

— Уруғ ерга ташланганига бугун роппа-роса 28 кун бўлди.

— Нега ҳанузгача кўкармади?

— Ернинг нами бўлмаса, сув таралмаса, қуруқ ерда чигит кўкарадими?

— Хўш, ҳозир нима қиляпсизлар?

— Қўшни колхоздан оқиб келаётган сувларни тараш учун ўқариқ оляпмиз.

— Уни қўл билан кавлайсизларми? Механизмлар йўқми?

— Бир эмас, учта агрегат бор, аммо турли важ-корсон кўрсатиб бизга беришмайди. Ўша агрегатларни беришганда юз кишининг ишини бир соатда бажарардик.

— Бригадир қаёкда?

— У киши нариги картада, колхозчиларни яганадан олиб, ўқариқ торттиряпти.

Қўшни колхознинг пайкали оёғидан оқиб чиқаётган «бир ҳовуч» сувни ўз даласига тараётган шу бригада сувчилари Лайли Бозоров, Эрсоат Хушвоқов, Ҳолбой Имомов ўртоқлар ишига назар ташлаймиз. Не азоб-уқубатда келаётган бу сув ҳам найча ва чим йўқлиги сабабли исроф бўляпти. Эгатлар бошига қўйилган қоғозлар эса ивиб, увалaниб кетмоқда.

— Бригадир Пўлат Омонов ҳам бригадага сув келтиролмай ҳуноб. Поёноб сувдан бўлак сув оқиб келадиган манбанинг ўзи йўқ. Шу сабабдан ҳам юз гектар майдонда энди 15—20 гектар ер сув ичган. Қолган ерда чигит ерга ташланганича турибди.

Сувчиларнинг айтишига кўра, агар сув кеча-кундуз тўхтовсиз оқиб турса, уч киши кунига камида ўн гектар майдонга обиҳаёт тараши мумкин. Бу ерда кечалари бор сув ҳам қуриб қолади. Сув етишмаётганлиги сабабли уч сувчи бир кеча-кундузда аранг бир гектар майдонни суғоришяпти.

Колхознинг Бўри Чориев бошлиқ бригадасида аҳвол бундан ҳам ачинарли. Бригада ерлари чигит экишдан олдин яхши ишланмаганлиги сабабли сув бир текис оқмаяпти. Чигит экилганига 23 кун бўлган бўлса-да, ҳануз униб чиқмаган.

Шеробод районидаги Киров номли колхозда дала ишлари ана шундай ташвишли ва ачинарли. Колхоз раиси Сувон Маматқулов, партия ташкилоти секретари Мустафо Қодиров, бош агроном Ражаб Бўтаев, участка агрономи Мамат Ғафforов ўртоқлар «Олма пиш, оғзимга туш» кабилида иш тутмоқдалар. Раҳбарларнинг масъулиятсизлиги сабабли бу хўжалик давлат пахта тайёрлаш планини 1969 йилда уддалай олмади, ўтган йили эса аранг бажарди. Шунга қарамай бу йил ҳам ишда кескин бурилиш ясамаётганлиги ташвишли бир ҳолдир.

Колхоз партия комитетининг секретари М. Қодировнинг гапига қараганда, ҳамма нарса жойида экан дейсиз, колхоз аъзолари бу йил 1324 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 30 центнердан, жами 4000 тонна «оқ олтин» етказишга сўз берганлар. Даладаги ишларнинг аҳволи эса бунга сира тўғри келмайди. Колхозда чигит экиш 24 мартда бошланиб, 20 апрелда тугаган бўлса-да, эндигина 800 гектар майдонда ғўза униб чиқди. Шундай бўлишига қарамай, колхоз раҳбарлари қолган ерларда ҳам чигит униб чиқди деб юқори ташкилотларга ёлғон маълумотлар бериб келганлар.

Колхоздаги 68 та чопиқ тракторидан 35 таси ғўза қатор орасида ишлашга ажратилган бўлса, шундан атиги 23 таси ишляпти, қолганлари бекор турибди. Бир тракторнинг ўртача иш унуми кунига 3-4 гектардан ошмайди. Колхоздаги 1500 меҳнатга лаёқатли ишчи кучидан ғўза парваришида 550—600 киши қатнашаётганини қандай баҳолаш мумкин?

Район бўйича чигит экилган майдоннинг 50 процентида ўсимлик ҳали униб чиққани йўқ. Райондаги 746 чопиқ тракторидан 638 тасига сеялка осилган бўлса-да, улардан 540 тасигина ишлаяпти. Бу тракторларнинг ғўза культивациясидаги ўртача иш унуми кунига икки гектарга ҳам етмаяпти.

Хўжалик раҳбарларининг қайси бири билан гаплашсангиз сув камлигидан нолишади. Аслида эса, уларнинг ўзлари бор сувни тежаб-тергаб сарфлаш ўрнига исрофгарчиликка йўл қўймоқдалар. Кечалари сув зовурларга, йўлларга ташлаб қўйиляпти. Шунинг учун ҳам кеча-кундузда графикдаги 1500 гектар ўрнига 550—580 гектар ерга сув таралапти. Ҳозиргача экин майдонларининг 49 проценти сув кўрмасдан турганлигини қандай баҳолаш керак?!

Афтидан, райком секретари Х. Тўрақулов, райижроком раиси Ч. Толлиев ўртоқлар масъулиятсиз хўжалик раҳбарларининг иш услубига кўникиб қолганга ўхшайдилар. Район қишлоқ хўжалик бошқармаси ва «Узсельхозтехника» район бирлашмаси бошлиқлари Н. Алибоев, М. Юсупов ўртоқлар ва уларнинг бош мутахассислари эса жойлардаги жиддий аҳволни кўра била туриб сира ташвиш тортмаяптилар.

Бу йил она-Ватанга 45 минг тонна «оқ олтин» етказиб бериш мажбуриятини олган Шеробод райони пахтакорлари дастлабки кунларда йўл қўйилган камчиликларни тезда тузатмоқлари зарур.

А. ХАЛИЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЯНГИЛИКЛАР ХАБАРЛАР ВОҚЕАЛАР

Чет элларда

ВОҚЕАЛАР, ЯНГИЛИКЛАР, ХАБАРЛАР,

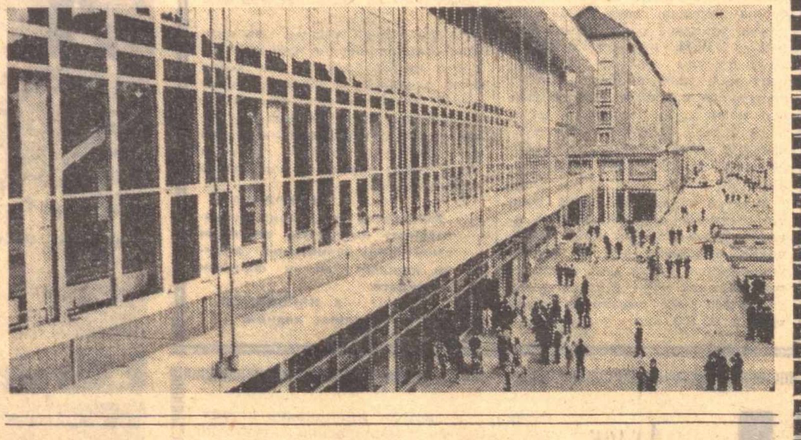

ГДР. Кейинги йилларда Дрезден кўчасида, айниқса унинг марказида кўпгина янги бинолар қад кўтармоқда. Уруш йилларида хароб этилган шаҳар кун сайин кўркамлашиб бормоқда. Суратда: Маданият саройи биноси ёнида.

АДН—ТАСС фотоси.

ЖАҲОН МАТБУОТИНИНГ ДИҚҚАТ МАРКАЗИДА

Жаҳон матбуоти КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Тбилисида Грузия ССР ва Грузия Компартиясининг 50 йиллигига бағишлаб ўтказилган тантанали мажлисда сўзлаган нутқини зўр эътибор билан кутиб олди. Социалистик мамлакатлар, Ғарбий Европа, Узоқ Шарқ, Шимолий Америка газеталари бу нутқнинг батафсил баёнини ва унга берилган шарҳларни босиб чиқармоқдалар ва Совет Иттифоқи КПСС XXIV съездида илгари сурилган программани, тинч-тотув яшаш принципларининг тантанаси учун кураш программасини, халқлар дўстлиги, уларнинг мустақил ривожланиш программасини, агрессорларни жиловлаб қўйиш ва жаҳон урушининг олдини олиш программасини қатъий амалга оширажагини таъкидламоқдалар.

◆ ВАРШАВА. Польша газеталари КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг Тбилисидаги тантанали мажлисда сўзлаган нутқининг баёнини кўзга яққол ташланадиган ўринларда босиб чиқардилар. Газеталар ўз хабарларини «Социалистик мамлакатлар — тинчлик ва тараққиёт иттифоқи», «СССРда коммунизм қурилиши бутун жаҳон халқларининг манфаатларини кўзлайди», «СССР — бутун дунёда тинчлик таянчи» деган сарлавҳалар остида эълон қилдилар.

◆ ПРАГА. Чехословакия газеталари ўз газетхонларини КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев нутқининг асосий қоидалари билан таништирадилар. «Руде право» газетаси Л. И. Брежнев нутқининг батафсил баёнини «КПСС XXIV съезди белгилаган программа изчиллик билан амалга оширилмоқда» деган сарлавҳа остида босиб чиқарди.

◆ БЕРЛИН. «Нойес Дойчланд», «Берлинер цайтунг», «Дер морген», «Националь цайтунг», «Нойе цайт» газеталари ва бошқа газеталар КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг Тбилисидаги тантанали мажлисда сўзлаган нутқининг батафсил баёнини биринчи саҳифаларида «СССР тинчлик кучларини мустаҳкамлаш учун ҳамма чораларни кўрмоқда», «Совет Иттифоқининг равшан программаси», «Тинчлик ва хавфсизлик ишига зид бўлган нарсалар ҳеч қандай истиқболга эга эмас» деган сарлавҳалар остида босиб чиқардилар.

◆ УЛАН-БАТОР. Монголиянинг марказий радиоси КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев Тбилисида сўзлаган нутқининг батафсил баёнини эшиттирди.

◆ БУХАРЕСТ. Барча газеталар КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежнев нутқининг баёнини босиб чиқарди.

Газеталар, жумладан, Л. И. Брежневнинг «Коммунистик ва революцион-демократик партиялар, социалистик давлатлар ва ёш тараққийпарвар давлатларнинг мустаҳкам иттифоқи — жаҳон антиимпериалистик фронти бирлигининг гарови» деган сўзларини эълон қилдилар.

◆ БОНН. «Франкфуртер рундшау» газетаси КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг Тбилисида сўзлаган нутқини биринчи саҳифасида «Брежнев қуролланиш қисқартирилсин» деб айтмоқда деган сарлавҳа остида баён қилади. «Л. И. Брежнев, — деб уқтириб ўтади «Франкфуртер альгемайне» газетаси, — аввало Марказий Европадаги қуролли кучларни ва қурол-яроғларни дарҳол қисқартириш кераклигини айтди. У КПСС XXIV съездида илгари сурилган тинчлик программасини эслатиб ўтди».

(ТАСС).

ДЎСТЛИК ВИЗИТИ

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети ва Венгрия Халқ Республикаси Министрлар Советининг таклифига биноан Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Герек ва Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Польша Халқ Республикаси Министрлар Советининг раиси П. Ярошевич 15 майда дўстлик визити билан Будапештга келди.

Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Я. Кадар, Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Венгрия Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Е. Фок, Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси ва Марказий Комитет секретари З. Комочин, Венгрия Халқ Республикаси ташқи ишлар министри Я. Петер ва бошқа расмий кишилар меҳмонларни Венгрия пойтахтининг Ферехедь аэродромида кутиб олишди.

БИРЛАШГАН АРАБ РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ЯНГИ ҲУКУМАТИ

ҚОҲИРА, (ТАСС). МЕН агентлиги хабар беради: Бу ерда президент А. Садатнинг бош министр Маҳмуд Фавзий бошчилигида Бирлашган Араб Республикасининг янги ҳукуматини тузиш тўғрисидаги декрети эълон қилинди.

Азиз Сидқий бош министр ўринбосари ва саноат, нефть ҳамда минерал ресурслар министри, Маҳмуд Риад бош министр ўринбосари ва ташқи ишлар министри, Абдул Қодир Ҳотам бош министр ўринбосари ва информация министри, Саид Марей бош министр ўринбосари ҳамда қишлоқ хўжалиги ва ер ислоҳоти министри қилиб тайинланди.

Президент декретига мувофиқ, Ҳусайин Аш-Шафи яна мамлакат президентининг ўринбосари лавозимига тайинланди.

Маҳмуд Салим ички ишлар министри ва Муҳаммад Аҳмад Содиқ ҳарбий министр қилиб тайинланганлиги тўғрисида илгари хабар берилган эди.

ХИТОЙ «МАДАНИЙ РЕВОЛЮЦИЯ»ДАН КЕЙИН

Дипломатнинг ёзганлари

ҲОЗИРГИ БОСҚИЧДАГИ МАКТАБ

Ҳатто «маданий революция»нинг суронли йилларидан кейин ҳам Хитой мактабларининг ўқувчилари ва студентлари узоқ вақтгача ўзларининг асосий машғулотлари «революция қилишдан» иборат деб ҳисоблаб юрдилар. Масалан, асосан Пекиннинг атрофига жойлашган студент шаҳарчалари ҳали ҳам бўм-бўш эди. «Маданий революция»дан олдин бу шаҳарчада студентлар ҳаёти гавжум ва жўшқин бўларди, ёш овозлар жаранглаб турарди. Энди бўлса бу шаҳарчалар сокин ва кимсасиз. Фақат Пекиннинг изғирин шамолигина деворлардан юлқиб олинган шиорларни ва деворий газеталарни шитирлатиб учириб юрибди, кўпдан бери деразалари ювилмаган ва бўм-бўш ўқишхона қорайиб кўриниб турибди.

Лекин «маданий революция»дан сўнг ҳеч қандай ўзгариш рўй бергани йўқ, деб айтиш нотўғри бўлур эди. Бултур мактабларда машғулотлар яна бошланиши билан айрим институтларнинг ҳовлиларида студентлар пайдо бўла бошлади. Бу студентлар орасида ҳарбий кийимдагилар кўпчилик эканлиги кўзга ташланади. Бу янги студентларни юқори ташкилотлар техника институтларида ўқиш учун юборган.

Гуманитар олий ўқув юртларига келганда, бу институтларда ҳали ҳам машғулотлар ўрнига «кенг революцион танқид» йиғилишлари ўтказилмоқда. Бундай йиғилишларнинг ошкора тўқнашувларга айланиб кетиши одат тусига кириб қолди.

Шу билан бирга Пекин матбуотининг саҳифаларида ўқув юртларининг характери қандай бўлиши кераклиги, дарс беришни кимларга топшириш кераклиги, ўқув юртларини кимлар бошқариши лозимлиги ва шу кабилар ва ҳоказолар тўғрисида узундан-узоқ ва унчалик тушуниб бўлмайдиган мақолалар босилиб турибди. Бу масалалар фақат жойлардаги раҳбарларгагина эмас, ҳатто Хитой раҳбарларининг ўзига ҳам унчалик равшан бўлмаса керак.

Ҳозирча равшан нарса шуки, олий ўқув юртларида ўқитиш муддатлари қисқартирилиб, чамаси, икки-уч йилга, ўрта мактабларда эса тўққиз йилга келтирилмоқчи (беш йил бошланғич мактабда, икки йил тўлиқсиз ўрта мактабда ва икки йил ўрта мактабда ўқитилиши керак). Нима учун шундай қилинаётганлиги ҳам маълум. Ўқитиш муддатлари қисқартирилса, харажат ҳам қисқаради. Ҳарбий саноатни ривожлантиришга бевосита алоқадор бўлган тармоқлар учун бериладиган маблағ кўпаяди.

Лекин вилоятлардагилар ўзларидан нималар талаб қилинаётганлигини тушунмасалар керак. Масалан, бултур «Хунци» журнали «раҳбарларнинг режалари бизга равшан эмас, вазифалар ҳам равшан эмас», деб айтаётганларни қаттиқ танқид қилган эди.

Муайян бир нарсагагина мутахассис бўлган кадрлар тайёрлаш, ўқув программаларининг назарий қисмини имкон борича камайтириш ва цехда ишлаш учун дастлабки пайтларда керак бўладиган нарсаларнигина ёшларга ўқитиш тенденцияси борлигини мақолаларнинг кўпчилигидан очиқ пайқаб олиш мумкин.

Мактабни маоизм руҳида қайта қуриш, Тяньцзиннинг Нанькай университетида қилинганидек, «Раис Маонинг бир қанча порлоқ асарларини», «раис ўринбосари Линнинг IX съезддаги сиёсий докладини ва Маонинг энг янги кўрсатмаларини» ҳар қандай ўқув планига ёки қўлланмасига асос қилиб олиш фан соҳасидаги «асосий йўл» ҳисобланади. Ўқув планларига ва дарсликларга конкрет масалаларни киритиш учун қилинган ҳар қандай уринишга ўшқириб жавоб бериб: «Биз ишчилар синфига ана шу буржуа назарияларининг ҳаммаси мутлақо керак эмас, бизга Мао Цзэ дуннинг енгилмас ғоялари керак», дейилади.

Пекин матбуоти Мао Цзэ дуннинг айтганларини рўкач қилиб, «маорифни ислоҳ этиш масаласи, аввало, ўқитувчилар масаласидир», уларни «Мао ғоялари» руҳида мафкуравий қайта тарбиялаш масаласидир, деб кун сайин уктириб ёзмоқда. Ўқитувчилар масаласига мана шундай катта эътибор берилаётганлиги асоссиз бўлмаса керак.

Биринчидан, энг муҳими ўқувчилар орасида ҳозирги режимнинг обрўйи (бунга эса катта эътибор берилмоқда) ҳар ҳолда ўқитувчиларга, ўқитувчиларнинг эътиқоди ва тарбиясига, уларнинг Пекин раҳбарларига содиқлигига боғлиқ.

Иккинчидан, ўқитувчилар етишмаяпти. «Маданий революцияга» қадар ҳам ўқитувчилар етишмас эди. «Маданий революция» вақтида ва ундан кейин ўқитувчиларнинг кўплари ишдан олиб ташланди ва жисмоний меҳнат билан «қайта тарбияламоқ» учун қишлоқлардаги «7 май мактабларига» юборилди.

Учинчидан, эски ўқитувчилар ишга киришишдан қўрқяптилар, пассивлик қилмоқдалар, ҳатто ишдан воз кечмоқдалар.

Ўқитувчилар «хато қилиб қўйишдан» ва «кенг революцион танқид» ўти остига тушиб қолишдан қўрқиб, ўқитиш жараёнини йўлга қўйишда ва дарсликлар тузишда бирор ташаббус кўрсатишга ботинмаётирлар. «Женминь жибао» газетаси, Жанубий Хитой педагогика институтида баъзи ўқитувчилар дарсликлар ёзишга рози бўлмаётирлар, деб ёзган эди.

Ҳозирги Хитойда ўқитувчи бўлиш, ҳақиқатан ҳам қийин касб бўлиб қолди! «Маданий революция» вақтида олий ўқув юртлари ва мактабларнинг ўқитувчиларини «сиёсатни биринчи ўринга қўймадиларинг», деб кўчаларда сазойи ва шарманда қилган, калтаклаган эдилар. Бу тажрибани, яхши ўзлаштириб олган кўпгина ўқитувчилар ўзларининг лекцияларида фақат сиёсат тўғрисида гапириш билан чекланмоқдалар. «Гуанмин жибао» газетаси бу ҳолни анализ қилиб ёзган мақоласида: «сиёсат тўғрисида гапириш бехатар бўлади, маданият тўғрисида гапирган киши ўзини хавф-хатарга солиб қўяди», деган фикр ўқитувчилар орасида тарқалганлиги сабабли шундай ҳол рўй бермоқда, деб ёзади.

Мамлакат ҳаётининг бошқа соҳаларида бўлгани каби маорифнинг «янги» системасини яратиш соҳасидаги қийинчиликларни Хитой пропагандаси «синфий душманларнинг кирдикорлари сабабли рўй бермоқда», деб изоҳлашга уринмоқда. «Хунци» журнали 1970 йилдаги ўзининг тўртинчи сонида бундай деб ёзган эди: «Бир ҳовуч синфий душманлар пролетар маорифи соҳасида революцияни бузишга интилиб ҳар хил зарарли даъволарни ўйлаб чиқармоқдалар. «Улар, деб давом қилади журнал, «маориф соҳасида нақадар кўп ислоҳот ўтказилса, ўқитувчиларнинг қисмати шу қадар аянчли бўлиб қолаверади», «ўқитувчилик касбининг ҳеч бир яхши томони йўқ», деб даъво қилмоқдалар. Ўзларининг шахсий манфаатини кўзлаб бу фикрга қўшилаётган ўқитувчилар бизнинг орамизда бор».

Хитой матбуотидан олинган бу мисоллар мактабларда ва институтларда норозилик, ишончсизлик, чалкашлик вазияти вужудга келганлигини кўрсатиб турибди.

Мамлакатга билимдон мутахассислар керак, албатта. Хитойнинг ҳозирги раҳбарларидан бири, Хитой Компартияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси Яовэнь-юан бултур ёзда маориф масалаларига бағишланган суҳбатларнинг бирида, Хитойда техника кадрлари керагидан ҳам кўпроқ деган гапни (эҳтимолки, масхара қилиб) айтган бўлса ҳам, аммо мамлакат инженерларга, техникларга, олимларга, врачларга муҳтож.

Ҳозирги вақтда Хитойда ўтказилаётган «маориф ислоҳоти»нинг яна, балки, энг муҳим хусусиятлардан бирини айтиб ўтай: шаҳар ва қишлоқларда мактабларни бошқариш корхоналар, коммуналар ва бригадалар қўлига топширилмоқда. Умуман давлатнинг ўзи каби уларнинг ҳам қўлида етарли маблағлар бўлмаса керак. Шу сабабли кўпгина мактаблар ўқиш-ишлаб чиқариш базаларини ташкил этиб, маблағ келтирувчи манба сифатида ишлаб чиқаришни биринчи ўринга ва ўқишга қарама-қарши қилиб қўймоқдалар.

Хитой раҳбарлари халқ маорифи системасини бузиб, мана шу тариқа боши берк кўчадан чиқолмай қолдилар. Бундай аҳвол учун жавобгарликни Лю Шао-цига ва унинг «йўлига», «маориф соҳасидаги революцияга путур «етказаётган синфий душманлар»га, «қайта тарбияланиши» қийин бўлаётган ўқитувчиларга ва шу кабиларга тўнкамоқдалар.

Мао Цзэ-дунчилар пропагандаси ҳар доим шундай қилади: айбдорларни ҳақиқатан мавжуд жойдан қидирмай, бошқа дуч келган жойдан қидираверади.

Д. КАРПИЛЬ.

(Давоми бор).

(Давоми. Боши газетанинг 7 май сонида).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ТОМОШАЛАР. ЭЪЛОНЛАР. РЕКЛАМАЛАР.

СССР Қишлоқ хўжалик министрлиги

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ИРРИГАЦИЯ ВА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ ИНЖЕНЕРЛАРИ ИНСТИТУТИ

1971—1972 ўқув йили учун кундузги факультетларга

СТУДЕНТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ГИДРОМЕЛИОРАЦИЯ — ирригация иншоотлари ва гидроэнергетика тармоқлари, гидромелиорация системаларини эксплуатация қилиш, лойиҳалаш, қуриш ва қидириш бўйича юқори малакали инженер-гидротехниклар тайёрлайди.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ — қуйидаги мутахассисликлар бўйича юқори малакали кадрлар тайёрлайди: қишлоқ хўжалигини механизациялаш, ишлаб чиқаришни механизациялаш, трактор, автомобиль ва қишлоқ хўжалик машиналарини эксплуатация, ҳамда ремонт қилиш бўйича кенг профилдаги инженер-механиклар;

ЧОРВАЧИЛИКНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ — чорвачилик фермаларини ва чорвачиликдаги барча оғир ишлаб чиқариш процессларини механизациялаш бўйича инженер-механиклар.

ГИДРОМЕЛИОРАЦИЯ ИШЛАРИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ — йўл қуриш машиналари паркини ремонт ва эксплуатация қилиш, гидромелиорация ишларини механизациялаш бўйича юқори малакали инженер-механиклар тайёрлайди.

ЕР ТУЗИШ — колхоз, совхозлар территорияларини ташкил этиш, ер фондини тақсимлаш ва ҳисоблаш бўйича юқори малакали ер тузувчи — инженерлар тайёрлайди.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ ЭЛЕКТРЛАШТИРИШ — қуйидаги мутахассисликлар бўйича юқори малакали кадрлар тайёрлайди: қишлоқ хўжалигида электр қувватини қўллаш — қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш процессларини электрлаштириш бўйича кенг профилдаги инженер-электриклар;

қишлоқ хўжалик электр таъминоти — қишлоқ хўжалигидаги ёрдамчи электр станциялари, ҳамда электр узатиш линияларини лойиҳалаш ва эксплуатация қилиш бўйича инженер-электриклар.

ГИДРОТЕХНИКА ҚУРИЛИШИ — гидроэлектростанциялар, гидротехника иншоотлари қурилиши ва лойиҳалаш бўйича инженер-гидротехниклар тайёрлайди.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МАШИНАЛАРИ РЕМОНТИ ТЕХНОЛОГИЯСИ ВА ТАШКИЛ ҚИЛИШ — қишлоқ хўжалик машиналари ремонти технологияси ва ташкил қилиш, тузатиш корхоналарини лойиҳалаш, машиналар ремонти учун ускуна ва мосламаларни конструкциялаш бўйича юқори малакали инженер-механиклар тайёрлайди.

Институтга кириш учун аризалар — 20 июндан 31 июлгача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари — 1 августдан 20 августгача ўтказилади.

КИРУВЧИЛАР: математика (ёзма ва оғзаки), физика (оғзаки), ўзбек ёки рус тили ва адабиётидан (иншо) кириш имтиҳонлари топширадилар.

Институтга қабул қилиш 1970 йил 15 декабрда СССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги томонидан тасдиқланган олий ўқув юртларига студентлар қабул қилиш қоидасига мувофиқ ўтказилади.

Институтга қабул қилинганлар умум қоидага биноан стипендия билан таъминланадилар.

Бошқа жойдан келганлар учун ётоқхона мавжуд.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Қори-Ниёзов кўчаси, 39-уй. Телефонлар: 33-91-40, 33-99-98.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.45 — МОСКВА. 17.50 — Мультфильм. 18.10 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 18.35 — Миллионлар ленинча университети. 19.05 — ТОШКЕНТ. Рус тилида: 19.10 — Қўғирчоқ фильм. 19.40 — АХБОРОТ. 19.55 — Телеочерк. Ўзбек тилида: 20.15 — Шеърият гулшанида. Э. ОХУНОВА. 20.45 — АХБОРОТ. 21.00 — Қуёнчилик — чорвачиликда муҳим соҳа. 21.30 — Ёзувчи ШУҲРАТ (ижодий портрет). 22.10 — Телеочерк. 22.20 — Бадиий фильм.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — ТОШКЕНТ ВА МОСКВА КЎРСАТУВЛАРИ.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 20.00 — Беш йиллик илғорлари. 20.15 — Бадиий ҳаваскорлар концерти. 21.15 — ТЕЛЕСПЕКТАКЛЬ.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 18/V да Ойжамол, 19/V да Дон Жуан.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ТЕАТРИДА — 18/V да Бой ила хизматчи, 19/V да Алжонларим.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 19/V да Жон қизлар, 20/V да Менинг жаннатим.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Самурайлар байроғи (2 серия) — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЧАЙКА», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун), «ВОСТОК» (эрталаб соат 10, кундуз 1, 4, кеч 7 ва 10 да).

Кунгабоқар — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда);

Сен менинг ҳаётимсан (2 серия) — НАВОИЙ НОМЛИ (кундуз ва кечқурун).

Том Жонс — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Директор (2 серия) — «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун).

Еш Богачекнинг изтироблари — «МОСКВА» (тоқ соатларда).

Оскар — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

ЁЗГИ БИНОДА

(Кеч соат 8.50 ва 10.30 минутларда бошланади)

Еш Богачекнинг изтироблари — «ФЕСТИВАЛЬ».

Ҳам тун, ҳам тонг эди.. — «ХИВА».

Кунгабоқар — ТЕЛЬМАН НОМЛИ.

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ЛЕНИН НОМИДАГИ

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

профессор-ўқитувчилар составидаги ва илмий ходимлар вакант вазифаларига

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кафедра мудирлари: илмий коммунизм, рус тилшунослиги, криминалистика, жамоатчилик цикли, диэлектриклар ва ярим ўтказгичлар физикаси, умумий математика, геодезия ва картография, ўсимликлар физиологияси, амалий математика;

ўзбек адабиёти кафедраси профессори;

кафедра доцентлари: КПСС тарихи, сиёсий иқтисод, фалсафа, рус тили, педагогика, ўзбек тилшунослиги, партия-совет матбуоти практикаси ва назарияси, Чет эл Шарқ халқларининг адабиёти, инглиз филологияси, жамоатчилик цикли, аналитик химия, органик химия, табиий бирлашмалар химияси, радиацион физика, радиофизика, экспериментал физика, ядро физикаси, умумий механика, иқтисодий география, қуруқлик гидрогеологияси, математик анализ, эҳтимоллик назарияси;

кафедра катта ўқитувчилари: КПСС тарихи, фалсафа, чет тиллари, партия совет матбуоти практикаси ва назарияси, журналистика тарихи, нашриёт-редакция ишлари ва таржима назарияси, Ўзбекистон халқлари тарихи, этика, эстетика ва илмий атеизм, назарий физика, диэлектриклар ва ярим ўтказгичлар физикаси, экспериментал физика, ҳисоблаш математикаси, функционал анализ, умумий механика, умумий математика, биохимия ва биофизика, эҳтимоллик назарияси;

кафедра ўқитувчилари ва ассистентлари: сиёсий иқтисод, фалсафа, рус тили, чет тиллари, жисмоний тарбия ва фалсафа, жисмоний тарбия ва спорт, ўзбек адабиёти, жиноий ҳуқуқ, криминалистика, ҳуқуқ ва давлат назарияси, органик химия, экспериментал физика, иқтисодий география, биохимия ва биофизика;

лабораториялар катта илмий ходимлари: чўкма конлар ва чўкма формалар, стратиграфия ва геохронология, табиий бирлашмалар химияси, ҳисоблаш маркази;

лабораториялар кичик илмий ходимлари: табиий бирлашмалар химияси, ингичка оқим бўйича.

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Студентлар шаҳарчаси, ТошДУ, Бош корпус, кадрлар бўлими.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИНИНГ ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬ ЎСИМЛИКЛАР БИОЛОГИЯСИ ИНСТИТУТИ

вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Лабораториялар бўйича катта илмий ходимлар: пахтанинг вилтга чидамлилиги генетикаси, ўсимликлар ўсишининг биохимияси ва физиологияси, ўсимликлар радиацион биологияси, ўсимликларнинг чидамлилиги, пахтанинг вилтга чидамлилиги биохимияси ва физиологияси.

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Мурожаат учун адрес: Тошкент-ГСП, Ф. Хўжаев кўчаси, 28-уй.

ЭНГЕЛЬС НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЧЕТ ТИЛЛАР ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

1971—72 ўқув йили учун кечки ва сиртқи факультетларининг инглиз, немис, француз тиллари мутахассислиги бўйича

СТУДЕНТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Аризалар қуйидаги ҳужжатлар: маълумоти ҳақидаги ҳужжат (асли), характеристика, автобиография, 286 формадаги медицина справкаси, 4 дона фотосурат, (бош кийимсиз 3x4 сантиметр ҳажмида), турар жойидан справка, меҳнат дафтарчасидан кўчирма билан 31 майгача қабул қилинади.

Паспорт, ҳарбий билет ёки рўйхатга турганлиги ҳақидаги гувоҳнома шахсан кўрсатилади.

Кириш имтиҳонлари — 1 июндан 20 июнгача ўтказилади.

ҲУЖЖАТЛАР: Тошкент-31, Саперная кўчаси, 11-уйга юборилсин.

ТОШКЕНТ САЁҲАТ ВА ЭКСКУРСИЯ БЮРОСИ

28 МАЙДАН 31 МАЙГАЧА

«ДИЛОРОМ» ТУРИСТИК ПОЕЗДИДА

«ТОШКЕНТ — БУХОРО — САМАРҚАНД» МАРШРУТИ БЎЙЛАБ САЁҲАТ УЮШТИРАДИ

Ташкилотлар ва ёлғиз кишилардан заявкалар қабул қилинади.

Шаҳарларда экскурсия хизмати, уч маҳал овқат билан путевка нархи 35 сўм туради.

Путевка ҳақи ташкилотлардан нақд пул тўлаш ва пул ўтказиш йўли билан олинади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент-61, Т. Шевченко кўчаси, 44-уй, телефон 32-09-72.

ТОШКЕНТ ПОЛИТЕХНИКА ИНСТИТУТИ

23 май эрталаб соат 10 да ЎРТА МАКТАБНИ БИТИРГАНЛАР УЧУН

«ОЧИҚ ЭШИКЛАР» КУНИНИ ЎТКАЗАДИ

БИТИРГАНЛАР БИЛАН УЧРАШУВ ҚУЙИДАГИ АДРЕСЛАР БЎЙИЧА ЎТКАЗИЛАДИ:

Архитектура факультети — Ўзбекистон кўчаси, 23-уй;

Автомобиль йўллари факультети — К. Маркс кўчаси, 32-уй;

Геология-қидирув факультети — Гоголь кўчаси, 68-уй;

Тоғ-металлургия факультети — Ульяновск кўчаси, 3-уй;

Инженерлик физикаси, механика ва энергетика факультетлари — Студентлар шаҳарчаси;

Қурилиш факультети — Я. Колас кўчаси 16-уй;

Самолётсозлик факультети — У. Юсупов кўчаси, 107-уй;

Химия-технология факультети — Т. Шевченко кўчаси 1-уй.

ТОШКЕНТ ҚУРИЛИШ ТЕХНИКУМИДА

(Навоий кўчаси, 32-уй)

ТЕХНИКУМНИ БИТИРГАНЛАР УЧУН

22 МАЙ КЕЧ СОАТ 6 ДА

ТАНТАНАЛИ КЕЧА ЎТКАЗИЛАДИ

Тошкент шаҳар Чилонзор районидаги 203-мактаб педагогика коллективи, бошланғич партия ва касаба союз ташкилотлари шу мактаб ўқитувчиси, касаба союз ташкилотининг раиси

Тўра ТУЛАГАНОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдиради ва марҳумнинг оиласига таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси №26. Редактор — 336545. Редактор ўринбосарлари — 337914, 330683. Масъул секретарь — 334455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469, 337221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт — 337221. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333253. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 331216. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 331424. Оммавий ишлар ва хатлар — 332143, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 333142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48—85. Бухоро — 3—31—42. Қарши — 38—42. Нукус — 42—62. Самарқанд — 31—72. Термиз — 54—01. Урганч — 34—55. Фарғона — 4-29-44. Гулистон — 22-09.

А. — 111. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Р. 02531.